AKTUALNO VPRAŠANJE

Izobraževanje delavcev je postalo naša vsakdanja potreba. Iz te potrebe nastajajo vsak dan nove oblike izobraževanja. Med najpomembnejšimi pridobitvami štejemo dva republiška zavoda, in sicer: Zavod za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju ter Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu. Prvi je bil ustanovljen letos spomladi, drugi pa že pred več leti.

Uspehi dosedanjega dela Zavoda za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu se nazorno kažejo šele sedaj. Zavod je namreč izdelal posebne metode za praktično priučevanje delavcev (»PIV« metode), s katerimi so delavce mnogo hitreje priučili na delovno mesto kot pa prej. Povprečno vzeto so s temi metodami izobraževanja prihranili $^1/_3$ časa, kolikor ga je predpisovala analitična ocena delovnih mest (v nekaterih primerih pa znaša ta prihranek celo polovico predpisanega časa za priučitev).

Zavod je v tem času vzgojil 92 instruktorjev za »PIV« metode, ki delajo v 50 podjetjih v Sloveniji. Njihova naloga je, da v podjetja uvajajo oblike izobraževanja, ki so primerne potrebam in pogojem dela posameznih podjetij. V večjih podjetjih se že pripravljajo na ustanovitev posebnih centrov za izobraževanje. Največ uspehov na tem področju sta na Gorenjskem (in v merilu Slovenije) pokazali tovarni »Planika« Kranj in BPT Tržič, kjer so že ustanovili izobraževalne centre. Ustanovitev izobraževalnih centrov pa pripravljajo še v nekaterih drugih podjetjih: »Iskri«, »Inteksu«, »Železarni«, »Plamen« Kropa, »Škofjeloški predilnici« i. dr. Razen tega pa je Okrajni ljudski odbor Kranj ustanovil zdaj še Okrajni Zavod za proučevanje organizacije varnosti dela. Vsekakor je ustanovitev okrajnega Zavoda za Gorenjsko pomembna pridobitev, ker bo gospodarskim organizacijam pri njihovem delu lahko nudil hitro in učinkovito pomoč.

Tako širok sistem delavskega izobraževanja bo delovnim kolektivom nedvomno prinesel precejšnje družbenopolitične in ekonomske koristi, če ga bodo pristojni organi znali izkoristiti in prilagoditi svojim potrebam. Pri tem pa je važno, da na račun strokovne vzgoje ne bi popolnoma postavili ob stran družbenopolitično vzgojo delavcev — samoupravljavcev.

iv

AKTUALNO VPRAŠANJE

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 53 — CENA DIN 10.— KRANJ, 11. JULIJA 1958

Nasvidenje v Škofji Loki

V soboto in nedeljo, to je po petnajstih letih ustanovitve Prešernove brigade, se bodo ob tej pomembni obletnici v Škofji Loki spet sešli preživeli borci. Svečane proslave ob 15. obletnici Prešernove brigade pa se bodo udeležili tudi številni prebivalci iz vseh krajev Gorenjske in drugod.

Današnjo številko »Glasa Gorenjske« posvečamo 15-letnici ustanovitve Prešernove brigade. Ob tej priliki pošiljamo borbene pozdrave vsem borcem Prešernove brigade ter vsem delovnim ljudem, ki se bodo udeležili nedeljskih slovesnosti v Loki.

Uredništvo

Z zasedanja OLO Kranj

Okrajni perspektivni družbeni plan sprejet

USTANOVITEV OKRAJNEGA ZAVODA ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV TER PROUČEVANJE ORGANIZACIJE IN VARNOSTI DELA — SANACIJA KMETIJSKEGA POSESTVA V CERKLJAH — REORGANIZACIJA GIMNAZIJ — KAKO JE Z DOPOLNILNIM PRORAČUNSKIM PRISPEVKOM?

Na torkovem zasedanju OLC se je nagrmadila v dnevni red kopica vprašanj, kajti OLO potem pred začetkom septembra ne bo več zasedal. Med najvažnejšimi točkami na tej seji, ki zanimajo tudi širšo gorenjsko javnost, so bile: sklepanje o predlogu odloka o družbenem planu gospodarskega razvoja kranjskega okraja od l. 1957 do 1961, sklepanje o ustanovitvi zavoda za izobraževanje kadrov ter proučevanje organizacije in varnosti dela, ukrepi, s katerimi naj bi postavili zanemarjeno in neurejeno kmetijsko posestvo v Cerkljah na trdne noge, sklepanje o reorganizaciji šolstva ter poročilo o letošnjih občinskih družbenih planih in o vplivu zveznih omejitev na sredstva gospodarskih organizacij in ljudskih odborov.

O predlogu okrajnega perspektivnega plana je bilo nebroj razprav tako na sejah svetov, občinskih ljudskih odborov kot tudi na junijskem dvodnevnem zasedanju OLO. Zato je bil perspektivni plan tokrat na seji okrajnega zbora sprejet — z dopolnitvami in spremembami, ki so rezultat prejšnjih razprav — skoraj brez razprave.

Prav tako skoraj brez razprave je OLO sprejel sklep o ustanovitvi okrajnega zavoda za izobraževanje kadrov ter proučevanje organizacije in varnosti dela, ki ga že nekaj časa potrebujemo. Med naloge tega zavoda bo sodila predvsem vzgoja nižjega in srednjega vodilnega kadra v podjetjih, izvedba sistema ocenjevanja ter razvrščanja del in delovnih mest. Pri zavodu naj bi bil tudi odsek za preučevanje prekvalifikacije invalidov, ker postaja ta problem sila aktualen. Ta okrajni zavod se ne bo razvil v čisto znanstveno ustanovo, marveč bo njegovo poglavitno delo operativno. Ukvarjal se bo tudi s proučevanjem dela v podjetjih ter s sestavljanjem ekonomskih in tehničnih analiz, s čemer se zdaj v našem okraju ne ukvarja sistematično noben organ. Svojo streho bo zavod dobil v poslopju srednje tehnične šole v Kranju.

Kmetijsko posestvo v Cerkljah bi bilo spričo nekaterih svojih pogojev zgled naprednega kmetovanja, vendar pa je zaradi razdrobljenosti parcel, pomanjkanja zgradb, strojev in dobre živine, predvsem pa zaradi malomarnosti kamen spotike vsej okolici. Krivda zadene tako vodstvo posestva (bivši direktor Zalokar je v sodnem postopku) kot vsaj deloma — tako je bilo ugotovljeno v razpravi — tudi Občinski ljudski odbor Cerklje, CZZ in pristojno tajništvo OLO. V zadnjih štirih letih je napravilo posestvo nad 10 milijonov dinarjev poslovne zgube. Ker pa ima možnosti, da se ob ustreznih ukrepih razvije v trdno posestvo, je OLO sprejel ukrepe, da bi ga postavil na zdrave gospodarske noge. Do letošnje jesenske setve bo posestvo dokončno arondirano, tako, da bo potem lahko uspešneje uvajalo mehanizacijo ter sploh racionalno gospodarilo z zemljo, ki spada večinoma v I. bonitetni razred. Razen tega se bo združilo s kmetijskim posestvom Hrastje; združeno posestvo bo obsegalo okrog 300 ha kmetijske zemlje. OLO je tudi sklenil, da bo v breme okrajne proračunske rezerve pokril lansko izgubo posestva v višini 5,529.740 din s tem, da je občina Cerklje (zaradi delne soodgovornosti za rakovo pot posetva) dolžna prispevati 849.900 din. Hkrati je OLO sklenil priporočiti upravnemu odboru Komunalne banke Kranj, naj posestvu odobri iz okrajnega investicijskega sklada 2 milijona din kredita za obratna sredstva.

Po predlogu svojega Sveta za šolstvo je OLC na tej seji ukinil dosedanje popolne gimnazije v Kranju, Škofji Loki in na Jesenicah, kajti novi Zakon o šolstvu pozna le splošno izobraževanje na osemletkah, ne pa nižjih gimnazij. V kranjskem okraju smo že v šolskem letu 1957/58 reorganizirali bivše gimnazije ter ukinili vpis v I. razred popolnih gimnazij. Obstojali so le še drugi, tretji, četrti in višji razredi na prej omenjenih popolnih gimnazijah, medtem ko so bivše nižje gimnazije pričele delati kot osemletke ter so se torej prilagodile duhu novega zakona o šolstvu. Odslej bodo v Kranju, Škofji Loki in na Jesenicah štiriletne gimnazije, ker dosedanji nižji razredi odpadejo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

13. julija bodo praznovali šoferji

JESENIŠKI ŠOFERJI SE BODO UDELEŽILI PROSLAVE V LOKI

Kakor vsako leto, bodo tudi letos poklicni šoferji in avtomehaniki lepo proslavili 13. julij. Na ta dan bo poteklo ravno 15 let, odkar so motorizirane partizanske enote prišle v Žužemberk. Ker je letos 13. julija velika partizanska manifestacija v Škofji Loki, bodo jeseniški šoferji proslavili svoj praznik dan prej, naslednji dan pa bodo večinoma šli v Škofjo Loko.

V soboto bo na Jesenicah velik sprevod okrašenih motornih vozil ter slavnostna seja Združenja šoferjev in avtomehanikov. Posebna zanimivost pa bodo pionirji in pionirke, ki bodo v soboto popoldne urejali promet na jeseniških cestah. Pionirji so se na to dobro pripravili, imajo pa tudi lične uniforme.

Kranjska podružnica šoferjev in avtomehanikov pa bo v nedeljo, 13. t. m. priredila slavnostno zborovanje. -k

Nov biser Gorenjske

Umetno jezerce pri Radovlji ci preurejeno iz »Sobčevega bajarja« privablja dan za dnem na tisoče turistov in izletnikov.

NAŠ RAZGOVOR

»DOUMELI SMO VELIČINO SUTJESKE«

O veličastni proslavi 15. obletnice velikih borb na Sutjeski smo že brali v časopisih in tudi poslušali poročila po radiu. Kljub temu smo se obrnili do nekaterih udeležencev teh proslav s prošnjo, naj nam povedo nekaj najglobljih vtisov, ki so jih doživeli.

»Ta proslava je bila tako veličastna, da se ne da kar tako povedati,« je dejal udeleženec Janez Drašler iz »Iskre«. »Zelo so me presunila srečanja preživelih borcev Pete ofenzive v teh krajih. Ko so se spoznali, so se objemali in obujali spomine, kazali v hribe in iskali kraje, kjer so se nekoč borili in gledali smrti v oči. Globok vtis so napravili tudi številni kresovi na večer pred praznovanjem. Na hribu, kjer je bil ranjen tovariš Tito, so s kresovi izpisali: Živeo Tito! Na kraju, kjer pa je padel narodni heroj Savo Kovačević, je bila s plameni kresov upodobljena peterokraka zvezda.«

Milica Prezljeva, ki se je prav tako udeležila proslav na Sutjeski, je, kot pravi, iskala sledove borb pred 15. leti na tem kraju in je bila zelo presenečena. »Še danes so tam gozdovi oklesčeni, drevje razsekano, nešteto je kotanj od številnih bomb in granat,« pravi ona. »Čeprav je priroda deloma že zacelila rane takratnih dni, je slika tedanjih grozot še danes jasna.

Močno me je presunila tudi predaja štafete iz Črne gore. Partizan je povedal, da je štafeta odšla iz rojstne hiše padlega junaka Save Kovačevića in da je njegova mati naročila štafeti, naj izroči pozdrave tovarišu Titu in vsem drugim soborcem njenega sina.«

Jože Laharnar iz Kranja pa je v razgovoru najbolj poudarjal vtis ob govoru predsednika Tita. Ljudje, kot pravi, so bili tako navdušeni ob njegovih besedah, da so nehote vzklikali, metali v zrak čepice in se objemali. Zlasti je bilo to opaziti pri preživelih borcih Sutjeske, ki so po 15. letih spet imeli priliko videti svojega komandanta v svoji sredi, na kraju, kjer so bili pripravljeni umreti ali zmagati. »Zelo je navdušil navzoče,« pravi Laharnar, »tudi predsednik ZAR, Naser. Celotna proslava je bila mogočna manifestacija.«

Tudi Lojze Bizjak - Luka, nam je v razgovoru veliko pripovedoval o Sutjeski. Čeprav je bilo potovanje s 64 urami vožnje z avtobusom dokaj naporno, je veličina in navdušenje na proslavi z vsemi globokimi vtisi zamegliło vse prestane napore. On je že prej poznal Bosno. Toda po 10 letih, kot pravi, se je tam veliko spremenilo, napredovalo in izboljšalo. Spremenila se je Zenica s številnimi tovarnami in visokimi dimniki, Sarajevo z lepo urejenimi ulicami in novimi predmestji ter stanovanjskimi naselji.

»Kakšna je bila organizacija proslave?« smo ga še vprašali.

»Izvrstna! Za 70.000 ljudi je bilo lepo poskrbljeno. Ko smo prišli, smo našli že pripravljen svoj tabor s šotori, slamo, odejami, z vodo in sanitarnimi ureditvami. Celo klopi so nam pripravili,« je dejal in menil, da je bila celotna priprava te proslave res brezhibna.«

Vida Škrabarjeva pa je dejala v razgovoru, da je predvsem zelo srečna, da je lahko videla in delno spoznala te kraje. »Zelo so me ganila razna pripovedovanja preživelih borcev. Ko so nam kazali kraje, kjer so se prebijali, ko so pripovedovali o lakoti, tifusu in drugih boleznih, o ranjencih, ki so umirali na ramah borcev, ko so nam pravili o grozodejstvih pobesnelega okupatorja, ki je nemočne ranjence in druge bolnike trpinčil in ubijal, smo šele spoznali veličino Sutjeske in Pete ofenzive,« je dejala Vida. K. M.

TE DNI PO SVETU

Podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan si je v ponedeljek ogledal jugoslovanski paviljon na bruseljski svetovni razstavi. Pred paviljonom ga je sprejel generalni komisar jugoslovanske sekcije na razstavi, veleposlanik Mihailo Javorski. Mikojan se je dalj časa mudil v jugoslovanskem paviljonu.

Na pobudo francoskega društva fizikov se je začela v ponedeljek v Parizu mednarodna konferenca za jedrsko fiziko, na kateri se je zbralo nad 500 jedrskih strokovnjakov in fizikov iz 27 dežel. Konferenci prisostvujejo tudi trije naši strokovnjaki.

Na izredni skupščini delničarjev nekdanje sueške družbe so potrdili sporazum z ZAR, sklenjen aprila meseca v Rimu. Družba bo obdržala svoje imetje v Franciji in drugod, razen v ZAR, potrdila bo obveznosti, ki jih ima zunaj ZAR, ter bo dobila na račun odškodnine za svoje imetje v ZAR 28,3 milijona egiptovskih funtov.

V ZDA je prispela skupina švicarskih vojaških strokovnjakov. Pregledali bodo ameriške rakete, ki jih bo bržčas kupila švicarska vlada.

V Heluanu pri Kairu je začela te dni obratovati prva visoka peč tukajšnje jeklarne in železarne. Ko bodo dograjeni vsi obrati in naprave, bo jeklarna proizvajala po 200.000 ton jekla na leto.

Na Cipru je bila v ponedeljek splošna stavka v znamenje žalovanja za Grkoma, ki sta bila ubita v soboto v spopadu z britanskimi policisti v Afgoru blizu Famaguste. V tem spopadu je bilo ranjenih 13 Grkov in 22 Britancev.

V ponedeljek je bilo v Nikosiji (Ciper) 5 požarov v poslopjih ciprskih Grkov. Razen tega je prišlo tudi do eksplozije v Tovarni paštet; eksplozija je povzročila požar. V tovarni so odkrili še dve neeksplodirani bombi.

Predsednika Naser in Tito sta se v torek dopoldne s svojima družinama odpeljala s »Podgorko« vzdolž istrske obale. Ustavila sta se v Rovinju, kjer so ju Rovinjčani prisrčno pozdravili.

V sredo opoldne se je v »Neptunu« zaključila prva konferenca zunanjih ministrov Grčije, ZAR in Jugoslavije. Ministri so temeljito izmenjali svoja mnenja o vprašanjih mednarodnega položaja nasploh in posebej položaja na področju svojih dežel.

Članica Zveznega izvršnega sveta Lidija Šentjurc je priredila v sredo popoldne v protokolu državnega sekretariata za zunanje zadeve v Beogradu svečan sprejem jugoslovanskim izseljencem, ki se te dni mude v Beogradu.

V Haagu so ustanovili Evropski center za kmetijsko letastvo, ki bo koordiniral uporabo 200 letal, posebej opremljenih za pomoč pri kmetijskih delih. Letala bodo uporabljali za setev, gnojenje in škropljenje s kemikalijami za zaščito posevkov in nasadov. Za zdaj sodeluje v Centru 8 evropskih dežel.

Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je v sredo izjavil, da so Jemenci sestrelili britansko reakcijsko lovsko letalo. Letalo je strmoglavilo na jemensko ozemlje, medtem ko o usodi pilota ne vedo ničesar povedati. Britanska vlada je o incidentu takoj obvestila generalnega sekretarja OZN Hammarskyölda.

Proizvodnja jekla v italijanskih železarnah je v juniju spet občutno nazadovala. To nazadovanje pripisujejo čedalje neugodnejši mednarodni konjunkturi.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70—1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI

BRIONSKI RAZGOVORI

Mali toda čudovito lepi Brionski otoki so se v teh dneh spet znašli sredi politične pozornosti. Srečanje dveh najdoslednejših borcev za mir in aktivno sožitje, predsednika Združene arabske republike Naserja in predsednika FLRJ Tita je pritegnilo oči vse javnosti.

Oba državnika sta ob svojem četrtem srečanju spet izmenjala poglede na splošni mednarodni položaj in obenem proučila možnosti za nadaljnje poglabljanje stikov med ZAR in Jugoslavijo.

Komaj pa se je njun sestanek končal, so se na istih otokih začeli trojni razgovori med zunanjimi ministri Grčije, ZAR in Jugoslavije. Grški zunanji minister Averoff je prispel na Brione kot gost državnega sekretarja za zunanje zadeve Koče Popovića, medtem ko je zunanji minister ZAR spremljal predsednika Naserja.

Trije zunanji ministri so tako dobili priložnost, da se vsedejo za mizo in se pogovarjajo o najbolj perečih mednarodnih vprašanjih, ki zanimajo vse tri dežele. Če je bilo morda naključje, da so se sestali prav na Brionskih otokih, pa nikakor ni slučajno, da so prišle skupaj te tri dežele: Grčija, ZAR in Jugoslavija.

Vse tri države že dolgo časa plodno in koristno sodelujejo med seboj. Čeprav so med njimi veliki razločki v družbeno-politični ureditvi, vendar to ni dozdaj nobene med njimi oviralo, da se ne bi iskreno in dosledno posvetila najvažnejšemu cilju: ohranitvi miru v svetu. V ta namen skuša sleherna med njimi prijateljsko in na temelju enakopravnosti sodelovati z vsako drugo deželo, ki si želi takega sodelovanja. In ker so vse tri dežele po zemljepisni legi na danes zelo izpostavljenem področju, v vzhodnem Sredozemlju, je povsem naravno, da so takšne miroljubne težnje med njimi spletle goste vezi medsebojnega razumevanja, iskrenega sodelovanja in prisrčnega prijateljstva.

V trenutku, ko se na mednarodnem obzorju spet zbirajo temni oblaki ponovne zaostritve in povečane napetosti, je vsak tak sestanek navdihnjen s plemenitimi prizadevanji po pospeševanju miru in iskrenejšem sodelovanju, pomemben prispevek k splošnim miroljubnim naporom v svetu.

Danes vse tri države, Grčija, ZAR in Jugoslavija, pomenijo trdno oporo miroljubnim silam, ki skušajo premostiti blokovske prepade in zgraditi trdne, enakopravne temelje za mednarodno sodelovanje. Zato so tudi razgovori na Brionih bili posvečeni iskanju »sredstev, ki bi lahko bolj prispevala k ohranitvi miru,« pravi zaključno sporočilo.

Že zgolj samo prijateljsko sodelovanje med tremi deželami na temelju načel miroljubnega sožitja ustvarja večje zaupanje in zbuja nade v boljšo prihodnost mednarodne skupnosti.

Zato bo trojni sestanek zunanjih ministrov, kakor tudi srečanje predsednika Naserja s predsednikom Titom udaril nov močan pečat vsem miroljubnim prizadevanjem in bo okrepil vero v zmagovito prihodnost politike miroljubnega sožitja.

Tako se lahko samo pridružimo želji, ki so jo izrazili trije zunanji ministri ob koncu uradnega sporočila, da bi še večkrat prišlo do tako koristnih osebnih stikov.

Martin Tomažič

kratko, vendar zanimivo

V PREDDVORU BO VELIKA GASILSKA PRIREDITEV

Gasilsko društvo v Preddvoru, ki je že vsa leta svojega obstoja dokaj marljivo, bo v nedeljo priredilo večjo gasilsko prireditev, ko bo izročilo električno sireno svojemu namenu. Električno sireno je društvo kupilo pred dnevi. V nedeljo bodo z njo izvedli prvi poskusni alarm. Po tej preizkušnji bo sledila velika gasilska verižna vaja, na kateri bodo sodelovala vsa okoliška gasilska društva. Vaja je namenjena društvom, da se bodo usposobila za hitro in uspešno gašenje pri morebitnih večjih požarih in drugih elemetarnih nesrečah.

-an

LETOS JE LIPA IZREDNO DOBRO OBRODILA

Znano je, da je lani pomladi poleg orehov, sadja in kostanja v celoti pozebla tudi lipa. Na Gorenjskem je cvetela edinole na Pševem in Javorniku pod Joštom. Po tej hudi pozebi bodo letos orehi, zlasti v nekaterih krajih, mnogo slabše obrodili kakor bi sicer, medtem ko je lipa povsod izredno lepo cvetela. V okolici, kjer raste lipa, je že nekaj dni prijeten vonj po lipovem cvetju. Otroci kakor tudi odrasli ga nabirajo tudi v večjih količinah, ki ga prodajajo, največ pa je takih, ki ga nabirajo za svojo uporabo. V teh dneh cvete tudi pravi kostanj. Po cvetju sodeč bo tudi kostanj letos dobro obrodil.

-an

ASFALTIRANJE CESTE KAMNIK—STAHOVICA

Prva faza asfaltiranja ceste Kamnik — Stahovica v dolžini 5 km je končana. Površino ceste so polili s smolo in posuli z drobnim peskom. Žal pa zaradi vsakodnevnih nalivov ta teden niso mogli izvesti drugega polivanja in posipanja. Na koncu obzidja tovarne »Kamnik« so že vskladiščeni sodi z asfaltno smolo za nadaljnje delo, ki mora biti ta mesec končano kolikor bo dopuščalo vreme.

Z.

VELIKA DELA V MENGŠU

V veliko veselje Mengšanov so končno le začeli pripravljati cesto skozi Mengeš za asfaltiranje. Često v vsej dolžini uravnavajo, posipajo in valjajo ter postavljajo robnike, pri čemer morajo voditi računa tudi o prometu, ki ne sme biti oviran. Mengšani komaj čakajo, da bodo rešeni blata in prahu.

Z.

Z zasedanja OLO Kranj
OKRAJNI PERSPEKTIVNI DRUŽBENI PLAN SPREJET

(Nadaljevanje s 1. str.)

Na skupni seji obeh zborov je OLO poslušal in sprejel na znanje poročilo o letošnjih družbenih planih občin in vplivu zveznih ukrepov na investicijska sredstva proračunov in skladov občin. Poročilo ugotavlja, da so občinski ljudski odbori letos posvečali več pažnje sestavi družbenih planov. Na podlagi svojih programov za razvoj gospodarstva, o katerih so razpravljali volivci v pripravah na jesenskih volitvah v ljudske odbore, so občine skušale precej konkretizirati politiko gospodarskega razvoja. Ugodno so vplivale tudi razprave na OLO o perspektivnem razvoju turizma, trgovine, obrti in kmetijstva.

Pri določanju ekonomskih instrumentov o delitvi dohodka, ki so v njihovi pristojnosti, pa občine niso polno zajele vsebino novih predpisov, po katerih imajo pravico predpisati udeležbo na sredstvih investicijskih skladov kmetijskih zadrug. Brez načelne rešitve so večidel teh sredstev prepuščale zadrugam z določilom, da uporabijo ta sredstva po svojih gospodarskih programih, ki pa ne upoštevajo dovolj nove smeri kmetijske politike. Občine naj zato to vprašanje ponovno proučijo in skušajo doseči, da bodo zadruge uporabljale investicijska sredstva tako, da bo to neposredno pospeševalo kmetijsko proizvodnjo in hkrati krepilo osnovna sredstva zadrug.

Občine naj ponovno proučijo tudi vprašanje prepustitve gospodarskim organizacijam tistega dela proračunskega prispevka na osebne dohodke, ki pripada občinam.

Dokajšen problem se pojavlja zaradi dopolnilnega proračunskega prispevka od osebnega dohodka, ki ga je večina občin predpisala gospodarskim organizacijam v višini 10%. Spričo še nejasne funkcije tega prispevka v času, ko so ljudski odbori sprejemali družbene plane, se je smatralo ta prispevek le kot dopolnilni proračunski vir občin. Upoštevana pa ni bila njegova prava funkcija pri reguliranju tarifne politike podjetij. V tem času pa je zvezni sekretariat za finance že izdal tolmačenje, da se ta prispevek lahko uveljavi šele od dneva objave zadevnega odloka. Spričo tega morajo občine zdaj računati z izpadom teh proračunskih sredstev, zlasti še, ker so predpisale ta prispevek za vse ali za večino podjetij in tudi za nazaj od 1. januarja. Določanje dopolnilnega proračunskega prispevka bo treba tudi vskladiti z njegovo poglavitno funkcijo, odprto vprašanje, ki lahko povzroči preglavice, pa je, kako bodo občine nadomestile ta proračunski izpad.

M. Z.

naša kronika

V MAVČIČAH SO PRAZNOVALI TRETJI KRAJEVNI PRAZNIK

Prebivalci bivše občine Mavčiče so v soboto in nedeljo praznovali svoj tretji krajevni praznik. Ob svojem prazniku se spominjajo padlega, dolgoletnega borca za svobodo narodnega heroja Vinka Zevnika, doma iz Praš pri Mavčičah. V okviru svojega krajevnega praznika, Dneva borca in proslave 15. obletnice bojev na Sutjeski so osnovne organizacije SZDL, Prostovoljno gasilsko društvo, Kmetijska zadruga Mavčiče in druge množične organizacije pripravile vrsto prireditev, med katerimi so bile tudi proslava 50-letnice Gasilskega društva Mavčiče, razvitje gasilskega prapora, otvoritev zadružnega doma in drugo, vendar se glavna in zaključna prireditev ni mogla izvesti, ker jo je preprečil nenadni nedeljski dež.

V soboto zvečer je bila v novem zadružnem domu slavnostna seja krajevnega odbora in odborov organizacij ter društev. Po tej slavnostni seji so položili vence na pokopališču padlih borcev ter žrtev fašističnega terorja v Mavčičah in Prašah ter pri spominski plošči padlega narodnega heroja Vinka Zevnika. Ponoči pa je domače gasilsko društvo v sodelovanju s sosednjimi društvi izvedlo mokre nočne gasilske vaje.

Praznovanje bodo nadaljevali v nedeljo. Najprej bodo sprejeli pokrovitelja in kuma gasilskega prapora Martina Koširja, gasilce sosednjih društev, zastopnike zadrug in političnih organizacij, nakar bo sledila povorka konjenikov, narodnih noš in drugih skozi vas do zadružnega doma, kjer bo razvitje prapora in otvoritev zadružnega doma.

-an

V KRANJSKI OBČINI TRI NOVE OSEMLETKE

Na zadnji seji Sveta za šolstvo Občinskega ljudskega odbora Kranj so razen o ostalih tekočih zadevah šolstva razpravljali tudi o ustanovitvi osemletk v Senčurju, na Primskovem in v Goričah. Sklenili so, da bodo zaradi pomanjkanja učilnic na teh šolah v novem šolskem letu pričeli delovati peti razredi, v nadaljnjih šolskih letih pa se bodo razredi stopnjevali do osmega razreda. V Senčurju, kjer ima osnovna šola le dva učna prostora, je bila do sedaj štirirazrednica, poučevalo pa se je vsled tega dvakrat dnevno. V novi šolski razred bodo preuredili lokal bivšega trgovskega podjetja Šenčur, ki bo glede velikosti, čistoče in svetlobe povsem ustrezal šolskim namenom za toliko časa, dokler ne bodo dobili drugih prostorov oziroma zgradili nove šole. Na Primskovem in v Goričah pa bodo pridobili po en razred s prezidanjem prostorov v sedanjih šolah. To je edina možna rešitev, da se bo otrokom v teh krajih omogočilo osemletno šolanje in da jim ne bo treba hoditi v Kranj, kjer že tako primanjkuje šolskih prostorov. O vseh teh sklepih sveta bo na eni izmed svojih sej razpravljal in sklepal še Občinski ljudski odbor.

-an

POPRAVEK

V našem listu smo v zubriki »Gorenjske bodice« dne 21. 2. 1958 ostro napadli restavracijo prevozniškega podjetja »Transturist« v Škofji Loki. V tem sestavku je bilo omenjeno, da uživajo mačke v tem gostinskem obratu neomejeno prostost, da se sprehajajo po mizah, ovohavajo pribor itd. Po pritožbi prizadetega podjetja pa smo ugotovili, da je bila kritika te restavracije povsem neupravičena ter krivična. Pri redigiranju prispevka, ki smo ga prejeli od škofjeloškega dopisnika, je namreč prišlo do neljube napake, ki je v tem, da je bilo zamenjano ime podjetja. Pomanjkljivost, ki je bila očitana restavraciji »Transturista«, se je namreč dogodila v nekem povsem drugem gostinskem podjetju. Zato prosimo kolektiv restavracije »Transturista« in bralce, da nam to neljubo pomoto oprostijo.

Uredništvo

OBRAZI IN POJAVI

ZGREŠENI CILJI

Spet visoka zmaga »Zvezde« so krožile govorice, pa tudi v časopisu je pisalo. Če bo šlo tako naprej, bo »Zvezda« kmalu najmočnejši nogometni klub v naši pokrajini. Vsi strokovnjaki napovedujejo tej enajstorici vse najlepše.

— — —

Ljubitelj športa, zlasti nogometa, sem tudi jaz. Že med tednom sem bral lepak — Kvalifikacijska nogometna tekma med »Zvezdo« in »Storžičem«. Lepa nedelja je bila, zato sem šel popoldne še z večjim veseljem na nogometno igrišče. Poiskal sem si prostor med najvnetejšimi navijači, saj je včasih gledanje tekme med njimi še bolj privlačno. Toda tokrat sem bil razočaran.

Dva prenapeteža sta se že dlje časa pričkala in vzbujala pozornost. Iz njunega »razgovora« sem videl, da je »Zvezda« nogometni klub nekega delovnega kolektiva, čeprav nisem slišal, katerega. Prvi, ki je tako vneto razpravljal, je bil tudi član tega kolektiva, sicer ne nogometaš, zato pa eden vodilnih uslužbencev; drugi pa je bil odbornik športnega društva iz istega kraja.

Prerekala sta se, kdo ima boljšo enajstorico, ali športno društvo ali »Zvezda«. Ko je že vsak od njiju naštel vrsto rezultatov, ki naj bi pokazali moč moštev, še nista prišla do zaključka. Potem pa sta začela:

— Lahko vam. Če bi tudi nam, kot vam, dalo podjetje in delovni kolektiv vse, kar potrebujete, bi mi že pokazali, kdo je močnejši. Mi moramo za vse, kar potrebujemo, skoraj ves denar »nafehtati«.

— Sem vam mar jaz tega kriv? Reve, če se ne znajdete.

Tedaj se je v razgovor vmešal še tretji. Tudi ta je bil član delovnega kolektiva, ki ga na nogometnih prireditvah zastopa »Zvezda«. Videti je bil precej nejevoljen, ker je tudi poslušal razgovor prejšnjih dveh.

— Kaj se bosta pregovarjala. Res je, da naše podjetje za enajstorico, ki se sedajle podi za okroglim usnjem, da vse, kar potrebuje, toda zato člani delovnega kolektiva večkrat sploh ne vedo. Pa še tole. Precej sredstev gre v našem podjetju za telesno vzgojo, vendar člani delovnega kolektiva od tega nimajo nič!

— Kaj pa zdaj ti brbljaš, — je posegel v pripovedovanje njegov tovariš iz podjetja.

— Nič ne brbljam. Kar na igrišče poglejte. Kdo od enajstih je član našega delovnega kolektiva? Samo dva sta, pa še ta dva sta najprej več časa igrala nogomet za »Zvezdo« in se šele potem pri nas zaposlila. Vse ostale pa so, kaj vem odkod »nakaprali«. Dobro pa vem, da denar zanje daje naš kolektiv.

Napet razgovor je malce pojenjal. Vsi so spet sledili dogodkom na igrišču, saj prej skoraj vedeli niso več, da so na nogometni tekmi. In . . . »gooool«, je bilo slišati skoraj iz vseh grl. »Zvezda« zmaguje! Že prej omenjeni vodilni uslužbenec, je skakal od veselja kot obseden. »Naprej fantje!« je kričal na ves glas. »Če danes zmagate, pa smo v ligi.« Potem je strokovnjaško dodal: »To bomo prav gotovo in za takrat moramo ojačati obrambo. Vsaj še dva branilca moramo nekje dobiti. No, to ne bo težko.«

— — —

Čeprav je bila tekma večkrat zelo zanimiva, mi je v spominu kmalu zbledela. Tisto, kar sem med gledanjem slišal, pa mi kar ne more z glave. Sprašujem se in sprašujem, le kako more delovni kolektiv dovoliti, da njihovo podjetje podpira telesno vzgojo nečlanov delovnega kolektiva in to s sredstvi, ki so namenjena članom delovnega kolektiva. Tako bi ne smelo biti. Športna društva so eno, telesna vzgoja v delovnih kolektivih je pa drugo. Prva naj telesno vzgojo razvijajo kot šport, vendar množično, če hočejo imeti tudi vrhunske tekmovalce, v delovnih kolektivih pa naj bo telesna vzgoja za vse člane kolektiva, da bo vsak delavec v podjetju še bolj krepak, še bolj gibčen, in da bo slehernemu članu delovnega kolektiva telesna vzgoja tudi v razvedrilo.

FaBo

Dragocena pomoč na življenjskem razpotju

Ob akciji Okrajne poklicne svetovalnice

Ob koncu vsakega šolskega leta na stotine mladih ljudi s skrbjo upira pogled v bodočnost ob vprašanju, kam naj se usmerijo, da bodo izbrali pravi poklic, v katerem bodo gradili sebi srečno in zadovoljno življenje ter dajali družbi delež, ki ga po svojih sposobnostih morajo dati.

Vprašanja, ki se pojavljajo pri izbiri poklica, so tako številna in težka, da jih neizkušeni in nepoučeni petnajstletnik ne more sam pravilno rešiti. Brez pomoči se ta mladostnik navadno ne znajde in ne zna izbrati prave življenjske poti. Spričo te ugotovitve se postavlja celotni družbi in njenim ustanovam kot so družina, šola, razne organizacije in poklicna svetovalnica, odgovorna naloga, da pomaga mlademu človeku pri izbiri poklica. Te naloge se naša družba vse bolj zaveda in zato prireja razne akcije, ki naj nudijo pomoč mladostniku pri izbiri prave poti v poklic.

S tem namenom je Okrajna poklicna svetovalnica v Kranju s pomočjo prosvetnega oddelka OLO v Kranju izvedla obširno akcijo v vsem okraju. Poslala je v začetku drugega polletja vsem učencem na osemletnih šolah vprašanje, kaj bi radi vedeli pri izbiri poklica. To vprašanje je bilo postavljeno vsem učencem 8. razreda osemletne šole in 4. razreda nižje gimnazije ter učencem 7., 6. in celo 5. razreda, ki nameravajo vstopiti v poklic.

Vprašanje je bilo poslano 28 osnovnim šolam in 3 gimnazijam. Na to vprašanje je odgovorilo 1350 učencev. Iz urejenega sistema odgovorov in tudi vprašanj, ki so jih postavili učenci, je razvidno, da so pri šolski mladini najbolj pereča in najbolj številna vprašanja, ki se nanašajo na nadaljevanje šolanja in na zahteve v raznih srednjih strokovnih šolah.

Od približno 4000 vprašanj, ki so jih stavili učenci, je 400, to je 10 % takih, ki vprašujejo o sprejemnem izpitu na raznih šolah, 7 % takih, ki vprašujejo o trajanju šolanja, 6,5 % o zahtevani predizobrazbi za določeno šolo, 6 % o glavnih učnih predmetih na raznih šolah, 5 % o pogojih za sprejem v to ali ono šolo. Učenci še vprašujejo o štipendijah, o tujem jeziku na šolah, o internatih, o možnosti prestopa na višje in visoke šole, itd.

Druga skupina vprašanj je tista, ki zadeva vključevanje v poklic in delo na učnem mestu. Tu je na prvem mestu vprašanje o zahtevani izobrazbi za poklic 5 %, nato o trajanju učne dobe, o zaslužku v poklicu 2,7 % o glavnih učnih predmetih na vajeniški šoli, o delavnicah, itd. Skupine vprašanj ,ki so jih postavljali učenci, si slede takole: vprašanja o duševnih in telesnih sposobnostih za ta ali oni poklic, vprašanja o poklicih, o možnosti zaposlitve, o življenju učencev v poklicu, o poklicnem svetovanju.

Zanimive so ugotovitve o poklicnih interesih učencev. Ti interesi se izražajo v obliki vprašanj, oziroma v izjavah o nameravani vključitvi v uk ali v strokovno šolo.

Poklicni interesi in želje si v skupinah slede takole:

1. srednje strokovne šole in višja gimnazija 51 % vseh učencev;
2. vajeniški sistem učenja 23 % od vseh učencev;
3. šole s praktičnim poukom in tečaji 20 % od vseh učencev;
4. brez vsake usmerjenosti 3,5% od vseh učencev;
5. služba 2,5 % od vseh učencev.

Poleg mnogih vprašanj in poklicnih želja, ki so jih izrazili učenci, so tam številne pripombe, ki izražajo bogat, razburkan in često tudi boleč duševni svet mladih ljudi, ki mu je okvir izbira poklica.

Popolnoma napačni in krivični so očitki, da mladina okoli 14. leta malo razmišlja o bodočem poklicu. Mnogi učenci izjavljajo, da že dolgo razmišljajo o poklicu in da jim je odločitev zares težka. Prav zaradi tega se pojavlja pri mnogih zaskrbljenost in večkrat občutek osamljenosti ter negotovosti. Nekateri učenci navajajo tudi izjave, ki govore o neurejenem, razbitem družinskem življenju, o nesporazumih med očetom in materjo, o nezanimanju staršev ali o preveliki vsiljivosti staršev pri izbiri poklica. Takšno zastrupljeno družinsko ozračje povzroča v otroku veliko zbeganost in neurejenost v odnosu do vprašanja o izbiri poklica. V takih primerih otrok ne najde samega sebe, zato išče pomoči kdo ve pri kom zunaj družine in pri tem meče hude očitke na dom, ki mu ni pomagal pri reševanju tako težkega vprašanja.

Učenci navajajo tudi ovire, ki se jim stavljajo v mladem življenju. Te ovire navadno mlademu človeku zaustavijo mladostne upe in načrte, ker so previsoke in se preko njih ne more. Največje ovire so: slabo materialno stanje v družini, oddaljenost od šole, nepoznavanje poklicev, nepoznavanje strokovnih šol in njihovih zahtevnosti, nepoznavanje lastnih sposobnosti, pomanjkanje osebnih sposobnosti zaželjeni poklic. Posledica tega je, da mladinec ne ve, ne kod ne kam, da se sprijazni s prvo možnostjo ter često izbere napačen poklic. Nekateri učenci odlagajo z izbiro in odločitvijo v poklic tako, da se odločijo za študij na višji gimnaziji in s tem podaljšajo odločitev za nekaj let.

Precej je izjav, ki govore ,da učence pri izbiri poklica vodijo napačni nagibi, kot so: visok zaslužek v poklicu, lahki predmeti v šoli, možnost čim hitrejšega zaslužka itd. Nekaj izjav: Povejte mi, kateri poklic je najbolj donosen. — Učil bi se rad za strugarja, ker strugarji dobro zaslužijo. — Za poklic šivilje sem se odločila zato, da bi lahko delala obleke in ker se veliko zasluži. — Rad bi šel v tovarno, da bi čimpreje zaslužil, itd. V razmišljanju, v množici vprašanj, v zbeganosti in negotovosti, kaj bo tem mladim ljudem naklonila bodočnost, v mladostni zanesenosti pri postavljanju življenjskega cilja pa se pri mladostniku pojavlja občutek osebne nemoči, zaradi česar se obrača mladina v velikem številu na Poklicno svetovalnico. Takole: Prosim Vas, da mi svetujete, kakšen poklic bi bil zame. — Lepo prosim, če bi mi hoteli povedati, kakšni poklici so za dekleta. — Svetujte mi, za kaj naj se odločim, itd., itd.

Ves material, ki je bil zbran samo ob enem vprašanju, nam govori, kako nujno potrebna je pomoč otroku pri izbiri poklicne poti. Akcija, ki je bila izvedena v kranjskem okraju, t. j. po vsej Gorenjski, je ustvarila tesen kontakt z učencem, ki zaključuje obvezno šolanje. Predavanja so bila opravljena na vseh prizadetih šolah. Učenci so sprejeli ta predavanja z napetim pričakovanjem, jih spremljali z izredno pozornostjo, z velikimi, strmečimi očmi, polodprtih ust in žarečih, zardelih lic, kot bi prisluhnili močno zanimivi zgodbi iz svojega življenja. Po vsakem predavanju pa so se vsipala številna vprašanja učencev, na katera jim odslej nihče ni odgovarjal niti doma, niti v šoli.

Vsa ta akcija poklicne orientacije učencev, ki jo je izvedla Poklicna svetovalnica v Kranju, je po svoji obliki in vsebini edinstvena te vrste pri nas. Pri tem delu je hotela mladini olajšati pot do cilja — do poklica in ji s tem pomagati odpreti vrata v lepo, srečno bodočnost.

Tako ne gre!

Razna službena in polslužbena potovanja ter ekskurzije so se pri nas razpasle daleč čez potrebe. Dnevnice pomenijo nekaterim dodatni vir osebnih dohodkov, zato so seveda zainteresirani na tem, da čimveč potujejo, če je treba ali ne. Marsikdo je več na potovanju kot v podjetju ali ustanovi, kjer zato trpi delo. Že kar v modo so prišle tudi razne ekskurzije, seveda na račun družbenih sredstev. Take ekskurzije skušajo ponekod opravičevati z najrazličnejšimi izgovori, najčešče s sklicevanjem na »potrebo po izpopolnjevanju strokovnega znanja in razširjanju splošnega obzorja«.

Šele v zadnjem času, po pismu Izvršnega komiteja CK ZKJ smo predvsem s pritiskom političnih organizacij, javnega mnenja ter z zakonskimi predpisi začeli sistematičnejše nastopati zoper te negativne pojave v družbenem življenju. To je že rodilo nekaj uspehov, vendar še zasledimo posamezne tovrstne primere.

Med take lahko uvrstimo tudi 10-dnevno ekskurzijo po Jugoslaviji, ki so jo pred dnevi priredili tečajniki posebnega tečaja pri Ekonomski srednji šoli v Kranju. Lanski maturanti tega posebnega tečaja pri Ekonomski srednji šoli v Kranju so šli na ekskurzijo v Grčijo, letošnji maturanti pa so prvotno hoteli na mednarodno razstavo znanosti in umetnosti v Bruselj. Takšne neskromne ekskurzije postajajo v tem tečaju po malem že torej tradicija. Do sredstev (nekaj več kot milijon dinarjev — kot izjavljajo posamezni člani njihovega odbora — natančne številke pa avtor tega sestavka ne ve) so prišli tako, da so izdali poseben koledar, za katerega so denar prispevala nekatera naprošena podjetja. Tečajniki so se torej ravnali po geslu: Znajdi se!« (takšne vrste »samoiniciativo« smatrajo nekateri za koristno, vendar pa je v naših sedanjih pogojih največkrat škodljiva, ker se za njo skrivajo dostikrat tudi razni negativni pojavi.)

Nekateri tečajniki so vztrajali pri svojem predlogu, da potujejo v Bruselj, tudi še potem, ko jim je bilo znano pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ in ko so vedeli tudi za navodila, da se v Bruselj lahko potuje samo na svoje stroške. Še več: iz razgovorov s posameznimi tečajniki je moč ugotoviti, da nekateri izmed njih še vedno vztrajajo pri mnenju, da jim nihče ne bi mogel ničesar očitati, če bi s koledarjem nabrani denar porabili za ekskurzijo v inozemstvo. Vendar pa so bili med njimi tudi taki, ki so takoj uvideli, da takšno ravnanje ni v skladu s socialističnimi moralnimi normami, saj gre pri tem v bistvu — pa čeprav je stvar formalno morda v redu — za to, da hoče skupinica ljudi uživati ugodnost na račun sredstev skupnosti, v tem konkretnem primeru na račun delovnih kolektivov, ki so tečajnikom prispevali sredstva. Te resnice ni moč zakriti, pa naj bi jo oblačili v kakršne že koli izgovore. Še zlasti bi bilo moč pričakovati, da bodo to pravilno razumeli in upoštevali ljudje, ki so člani Zveze komunistov in ki jim je skupnost omogočila, da izpopolnijo svojo izobrazbo v posebnem tečaju Ekonomske srednje šole, ne da bi bili v tem času (dve leti) prikrajšani pri svojih rednih prejemkih. Vendar so, kot že rečeno, žal to razumevanje pokazali le nekateri med njimi. Šele, ko so tudi politični organi nasprotovali potovanju v inozemstvo, so se tečajniki odločili za 10-dnevno potovanje po Bosni in Dalmaciji. Vsak tečajnik, ki je šel na to potovanje, je prejel po izjavah nekaterih tečajnikov 30.000 din, po izjavah drugih pa celo 45.000 din, kar je seveda za takšno potovanje zelo čedna vsota. Na račun teh sredstev sta s tečajniki potovala tudi dva profesorja.

Razen tega so tečajniki z izkupičkom pri koledarju kupili vsem svojim predavateljem ob koncu tečaja tudi darila (po lastnih navedbah so kupili nalivna peresa, vredna po kakih 6000 dinarjev). Taka praksa poklanjanja daril učiteljem in profesorjem pa ni priporočljiva ter jo odklanja in obsoja tudi večina prosvetnih delavcev, ker kvari njihov moralno - politični lik, razen tega pa nevzgojno in tudi drugače kvarno vpliva na dijake.

Ob primeru te ekskurzije ne gre toliko za materialno, pač pa za moralno politično plat zadeve, ker so taki pojavi po svoji vsebini povsem nezdružljivi s socialistično moralo.

Miro Zakrajšek

V BESNICI PRIPRAVLJAJO TURISTIČNI TEDEN

Turistično društvo Besnica pripravlja za proslavo 5. obletnice svojega obstoja turistični teden, ki bo trajal od 13. do 20. julija letos. Društvo, ki je bilo vsa leta svojega obstoja zelo marljivo in ki je s svojim dosedanjim delom mnogo storilo, da je ta kraj postal za turista privlačen, hoče s tem turističnim tednom še povečati turistično dejavnost in privlačnost tega kraja. Društvo pripravlja vrsto športnih, kulturnih in turističnih prireditev z izleti v bližnje kraje, ki bodo trajale vse dneve preko tedna. V nedeljo, 20. julija bo za zaključek praznovanja dopoldan športna prireditev, nato pa bo pri slapu »Sum« veliko zborovanje ljubiteljev turizma.

-an

Polletna konferenca sindikalne organizacije v Železarni

Predraga oskrba in pomanjkanje stanovanj

V torek popoldne je bila v dvorani Delavskega doma na Jesenicah polletna konferenca sindikalne organizacije jeseniške železarne.

Na podlagi poročil, ki so jih podali predsednik podružnice in člani posameznih komisij, so delegati razpravljali o številnih problemih v Železarni Jesenice, o družbeni prehrani in samskih domovih, o organizaciji dela, higiensko-tehnični zaščiti, letnih dopustih in še o nekaterih drugih vprašanjih.

Med drugim je bilo rečeno v poročilu predsednika, da so v prvih petih mesecih povečali število zaposlenih za 2,5 %. Medtem ko so na novo sprejeli v tem času 404 novih delavcev, je zapustilo delo 329 delavcev. Fluktuacija delovne sile je torej še vedno velika. Eden od osnovnih vzrokov je prav gotovo tudi pomanjkanje stanovanj in predraga oskrba v samskih domovih.

V samskih domovih na Plavžu, v Kadrovskem domu in na Straži stanuje 581 delavcev, v menzah pa se hrani 352 abonentov. V teh domovih je zaposlenih 41 oseb za čiščenje in urejevanje stanovanj, v kuhinjah pa 27 ljudi. Tako pride na 14 stanovalcev ena čistilka in na 13 abonentov ena uslužbenka. Tako razmerje gotovo ni v redu in podražuje prehrano in stanovanja. Skupna razlika za stanovanje in prehrano znaša nekaj nad 2.330 dinarjev, kar mora kriti kolektiv kot subvencije tem domovom in menzam. Na ta način daje kolektiv letno okrog 13 milijonov dinarjev v te namene.

-k

NEDELJSKA KMEČKA „OFCET“ V BOHINJU

BOD' MOJA, BOD' MOJA . . .

»Lenka, Lenka, ne bod'no taka! Al'm'na boš nč pušeljca dava?«

V jasni, tihi noči, ni slišati Lenkinega odgovora . . .

»Posluš Lenka, če boš neoj molčava, boš zmeraj sama ostava.«

Tedaj pa se okence odpre in Francetu odleže. Po kratkem kramljanju Lenka s svečo prižge Francetu cigaro in obema je pri srcu nepopisno toplo.

— — —

Preden bo Lenka postala lahko Francetova žena, bo imel France še precej opraviti s fanti iz njene vasi. Prvi obračun z njimi bo — spoved in krst. Krst opravi prvi fant med fanti: »Jaz te krstim v imenu bohinjskih fantov, naših zauber dekličev, pa dobre vinske kaplce. Odslej boš tudi ti deležen fantovskih pravic. Lahko greš v gostilno, piješ, plešeš, hodiš pod okno svojega dekliča in vasuješ z nami. Le

glej, da boš pred vsemi znal varovat fantovske tajnosti.«

— — —

In kmalu za tem »ofcet«. Lenka in France se bosta

vzela. »Glej ga hudimana! Na dan ženitve je France prišel na dom po Lenko in dolgo se je moral pogajati, da so se hišna vrata odprla. Toda fantje so mu jo zagodli. Na vratih se je pokazala stara in strgana »nevesta«.

Pozneje je seveda France dobil tisto, ki jo je bil zasnubil.

— — —

Še zadnji nasveti, naročila, obljube, prošnje in solze . . . Končno odpelje France nevesto z velikim sprevodom na svoj dom. Toda med potjo še zadnja ovira do sreče — »šrangarji«. Pogajanja in odkupnina za nevesto je določena. Ko so si že segli v roke, »šrangarji« dajo nevesti hleb kruha, ki ga imenujejo peto kolo, z namenom, da ne bi bila nikdar v življenju lačna.

— — —

Lenko je Francetova mama sprejela s kuhovnico v roki in jo dala »mladi«, kar pomeni, da bo postala dobra gospodinja.

Tako se seveda v Bohinju ne ženijo več. Stari ženidbeni običaji so že skoraj pozabljeni. Ker pa je »kmečka ofcet« tudi zanimiv star običaj, jo Bohinjci vsako leto

enkrat ponazore. Letos je bilo to preteklo soboto in nedeljo. Ogledalo pa si jo je precejšnje število domačih in tujih turistov. Le-teh je vsako leto več in to nam zagotavlja, da bo imela »kmečka ofcet« v Bohinju lahko v prihodnje še večji uspeh.

gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10 dinarjev, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Sprejmem čevljarskega vajenca. — Slavko Kvas, Ljubljanska cesta 14, Kranj. 1163

Samostojne ključavničarje in samostojnega električarja išče tekstilna tovarna »Inteks« Kranj. Nastop službe takoj, plača po tarifnem pravilniku. — Prijave sprejema personalni oddelek do 15. julija 1958. 1164

ENOSOBNO STANOVANJE V CELJU na lepem prostoru, zamenjam za enako ali pa vsaj za lepo sobo v Kranju ali v Ljubljani. Poizve se v upravi lista.

Poltovorni avto »Steyr« v brezhibnem stanju zamenjam za manjši osebni avto, prilika ugodna — Lavtižar, Kranjska gora 140. 1165

Sprejmem mizarskega vajenca — Hafnar Franc, Tekstilna ul. 17, Kranj (Primskovo). 1166

Kupim orehove deske ali plohe, vsako količino. Hafnar Franc, Tekstilna ul. 17, Kranj (Primskovo). 1167

Stenograf išče v Kranju popoldansko **honorarno zaposlitev.** — Naslov v oglasnem oddelku. 1168

Prodam ročni voz, primeren za obrtnika-mizarja in 30 kg železobetonskega železa IIa 14 mm ali zamenjam za enako železo 6 do 10 mm. Naslov v oglasnem oddelku. 1169

Preklicujem blok štev. 36883, izdan v Komisijski trgovini dne 10. 3. 1958 — Župan Ivanka. 1170

Kupim decimalno tehtnico za 200 kg. Naslov v oglasnem oddelku. 1171

Prodam spalnico iz trdega lesa, **kuhinjsko opremo, električni štedilnik** — Pavlovič, Škofjeloška 3 (Labore), Kranj. 1172

Prodam hišo z vrtom, gospodarskim poslopjem, z njivami, gozdovi in vsemi premičninami v Lescah pri Bledu. Prednost imajo ameriški Slovenci, ki se želijo preseliti nazaj v domovino. — Ivana Gubanc, Lesce 23 pri Bledu. 1173

Mlad strojni tehnik išče opremljeno samsko sobo v bližini centra. Ponudbe na oglasni oddelek. 1174

Prodam kravo s teličkom — Žiganja vas 10, Križe. 1175

Čevljarski šivalni stroj »Cilinder« ugodno proda Sušnik, Zasavska c. 38 (Orehek), Kranj. 1176

Poceni prodam posnemalnik. Naslov v oglasnem oddelku. 1177

Prodam psa ovčarja, star eno leto, dober čuvaj. Olševek 22, Preddvor. 1178

Avto-moto društvo Šenčur organizira tečaj za šoferje - amaterje. Prijave sprejema trgovina KZ Šenčur do 24. julija 1958. 1179

Dne 2. julija sem izgubila od Gašteja do Sr. Bitnja **modro jopico.** Najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne v trgovino Sr. Bitnje. 1052

Prodam otroški športni voziček. Naslov v oglasnem oddelku. 1180

Kupim 2 m³ rabljenih desk — Pelko Rudolf, Primskovo, Kokrški log 14. 1055

Pod ugodnimi pogoji zgradimo stanovanje v nedograjeni hiši proti obračunu z najemnino. Cstala pojasnila: »Planika« Kranj. 1181

Obveščamo vse cenjene stranke, da smo preselili svojo delavnico — Moški salon uslug iz Partizanske ceste 4 v Tavčarjevo ulico št. 45 Kranj ter se še nadalje priporočamo!

Gorenjska oblačilnica, Kranj 1151

Sprejmem čevljarskega vajenca iz okolice — Kristanc Andrej, Voklo 82, Šenčur.

Izgubil sem 7. julija sveženj ključev. Najditelja naprošam, naj jih vrne proti nagradi pri blagajni »Merkur«, Kranj.

Uprava »Lekarne« Kranj razpisuje mesto blagajničarke. Prošnje dostavite na gornji naslov do 14. julija 1958.

Sprejmem vajenca za elektroinštalacijo. Koželj Jože, Elektroinštalacije, Likozarjeva 10, Kranj (Klanec).

Trgovsko pomočnico špecerijske stroke sprejme takoj ali po dogovoru trgovina z živili v Kranju. Ponudbe poslati na upravo lista pod »dobra moč«.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 11. in 12. julija ob 18. in 20.15. uri amer. film »USODNA NEZNANKA«. 13. julija ob 10. uri amer. barv. film »VELIKA NOČ CASANOVE«, ob 15. uri ital. film »FILUMENA MARTURANO«, ob 17. uri amer. film »USODNA NEZNANKA«, ob 19. in 21. uri premiera amer. barv. filma »STEKLENI ČEVELJČKI«.

»PARTIZAN«, Kranj: 11. julija ob 20.30. uri ital. film »FILUMENA MARTURANO«. 12. in 13. julija ob 20.30. uri ital. film »DEKLETA Z 04«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 12. julija ob 20. uri premiera amer. barvnega filma »STEKLENI ČEVELJČKI«, 13. julija ob 17.30. uri ital. film »DEKLETA Z 04«.

»SVOBODA«, Stražišče: 12. julija ob 20. uri amer. barvni film »VELIKA NOČ CASANOVE«. 13. julija ob 10. uri premiera amer. barvnega filma »STEKLENI ČEVELJČKI«, ob 16. uri amer. barvni film »VELIKA NOČ CASANOVE«, ob 18. in 20. uri amer. film »USODNA NEZNANKA«.

NAKLO: 12. julija ob 20. uri ital. film »FILUMENA MARTURANO«. 13. julija ob 16. uri amer. barvni film »STEKLENI ČEVELJČKI«, ob 18. uri premiera amer. barvnega filma PONY EXPRESS«, ob 20. uri amer. barvni film »VELIKA NOČ CASANOVE«.

»KRVAVC«, Cerklje: 12. in 13. julija amer. fantastični film »GOG«. Predstave v soboto ob 20.30. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

»SORA«, Škofja Loka: 11. do 13. julija amer. barvni film »INDIJANSKI BOREC«.

»RADIO«, Jesenice: 11. julija ob 18. in 20. uri franc. barvni film »SVET TIŠINE«. 12. julija ob 18. in 20. uri amer. barvni cin. film »RIHARD LEVJESRČNI«. 13. julija ob 18. in 20. uri amer. barvni cinem. film »RIHARD LEVJESRČNI«, ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma, ob 16. uri popoldan predvajamo samo v primeru slabega vremena.

»PLAVŽ«, Jesenice: 11. julija ob 18. in 20. uri mehiški film »MENY«. 12. in 13. julija ob 18. in 20. uri franc. barvni film »SVET TIŠINE«. 13. julija ob 10. uri dop. matineja mladin. filma, ob 16. uri predvajamo samo v primeru slabega vremena.

ŽIROVNICA: 12. in 13. julija mehiški film »MENY«, predstave v soboto ob 20.30, v nedeljo ob 17. in 20. uri.

DOVJE: 13. julija ob 20. uri amer. kriminalni film »PO NEDOLŽNEM CBSOJEN«.

RADOVLJICA: 11. in 12. julija ob 20. uri ter 13. julija ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni cinemascope film »PRIŠEL JE IZ LARANIJA«.

LJUBNO: 12. in 13. julija amer. barvni film »UJETNIK DVORCA ZENDE«, predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

RAZPISNA KOMISIJA OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE KRANJ RAZPISUJE NA PODLAGI 37. ČLENA ZJU

NATEČAJ

za popolnitev prostih delovnih mest:

1. del. mesto — odprema pošte — telefon — strojepis. — POGOJ: nepopolna srednja šola ali administrativna šola, znanje strojepisja.

1. del. mesto — strojepiske. — POGOJ: nepopolna ali popolna srednja šola, administrativna šola.

1. del. mesto na podružnici Kranj — odprema pošte. — POGOJ: nepopolna srednja šola ali 2-letna administrativna šola.

Kandidati morajo obvezno izpolnjevati pogoje po 31. čl. Zakona o javnih uslužbencih. Ponudbe je poslati v roku 15 dni od dneva objave razpisa. Temeljna in položajna plača po predpisih zakona o javnih uslužbencih. Prošnje je kolkovati z din 30.—.

RAZPIS

Ker je še vedno zanimanje za pripravljalni tečaj za sprejem v dopisno ekonomsko srednjo šolo, smo podaljšali rok za vpis do 20. t. m.

Novi prvi letnik dopisne ESŠ za bivše borce in aktiviste NOV ter za otroke padlih borcev in aktivistov se bo pričel februarja 1959.

Dosedanje skušnje so pokazale, da ima veliko kandidatov nezadostno osnovno izobrazbo. Nekateri imajo sicer formalne pogoje za vpis, nimajo pa potrebnega znanja. Zato organizira šola

DRUGI PRIPRAVLJALNI TEČAJ IZ SLOVENŠČINE, MATEMATIKE, ZEMLJEPISA IN KEMIJE

Po končanem tečaju bo za vse kandidate izpit iz vseh štirih predmetov.

Prijave bodo sprejemali samo okrajni odbori Zveze borcev do 20. julija 1958.

Obrazce za prijave lahko dobite na okrajnih in občinskih odborih ZB.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

V ponedeljek so bile na kranjskem živilskem trgu naslednje cene: fižol 70, krhlji 50—70, šalotka 30—35, oves 25—30, gozdne jagode 140, vrtne jagode 80, borovnice 40—50 din liter; jedilne buče 60, ribezelj 70, čebula 45 do 50, hruške 50—90, stari krompir 12—13, novi krompir 45—55, kumare 80, paradižnik 50, sladko zelje 60, solata 30—40, grah v stročju 80, pesa 40—50, češnje 45 do 60, cvetača 120, fižol v stročju 75—100, gobe 200—250, breskve 100, surovo maslo 400—500, sir 90 din kg; zajci 400 din kom., kokoši 350—500 din kom., piščanci 230—350 din kom., jajca 15—18 dinarjev kom., redkvice 10 din šopek. Ostale cene so bile iste kot prejšnji teden.

V ŠKOFJI LOKI

V sredo so bile na škofjeloškem živilskem trgu naslednje cene: novi krompir 40, pesa 50, čebula 60, salata v glavicah 50, rumena kolerabа 20, kolerabice 60, kumare 80 in stročji fižol 70 din kg; jajca 18 din kom., špinača 20 din merica, korenček in peteršilj 10 din šopek, smetana 15 din zajemalka, sirček 12 din kom, fižol 70 din liter, češnje 35 din liter, borovnice 50 din liter.

V KAMNIKU

V torek je bil v Kamniku semanji dan, zato je bil živilski trg dobro založen. Domači pridelovalci so že pripeljali na trg novi krompir, ki je bil po 35 din kilogram. Tudi stročji fižol je že iz domačega vira, cena pa je še vedno 100 din kg. Ostale cene: buče 30 din kg, rdeča pesa 50 dinarjev kg, grah 80 din kg, zelje 50 din kg, solata 40 do 50 din kilogram, paradižnik 80 din kg, peteršilj in korenček 10 din sveženj, češnje 35 din liter, borovnice 50 din liter, surovo maslo 120 din četrtinski zavitek, sirček 10 din, kolobar planinskega sira 30 din, jajca 17 in 18 din kos. Na sejem je bil dogon živine to pot bolj slab, saj je bilo na prodaj vsega komaj 15 glav goveje živine in 10 ovac. Pač pa je bilo okrog 150 mladih prašičkov za rejo. Cena je bila v primeri s spomladanskimi sejmi precej nižja, saj so prodajali par 8 tednov starih pujskov po 7000 din, mlajše pa tudi ceneje. Kupcev je bilo mnogo od raznih strani.

Prenovljena mlečna restavracija v Kranju

Včeraj dopoldne je bila v Kranju otvoritev prenovljene mlečne restavracije. Kljub temu, da je sedaj restavracijski prostor skoraj dvakrat večji kot je bil, edina

mlečna restavracija v Kranju še ne bo mogla sprejeti vseh gostov. Največja pridobitev prenovljene restavracije pa je nova, sodobno urejena kuhinja. Doslej je bilo v mlečni restavraciji vedno najbolj občutiti pomanjkanje primerne kuhinje, in končno, skoraj po dveh letih je upravi Zadružne mlekarne - Kranj uspelo rešiti tudi to vprašanje. Vsekakor pa moramo pri tej pomembni pridobitvi v Kranju omeniti občinski odbor Rdečega križa, ki mu gre največje priznanje za ta uspeh. Odbor RK je pomagal pri obnovi mlečne restavracije z denarnimi sredstvi predvsem zato, ker je mnenja, da se je z ustanavljanjem mlečnih restavracij najlaže boriti proti alkoholizmu.

V novih prostorih mlečne restavracije v Kranju predvidevajo, da bo moč postreči 50 odstotkov gostom več kot preje.

FaBo

Julijske prireditve na Bledu

Julijski program letošnjih blejskih prireditev je izredno bogat in pester, saj v tem mesecu občina praznuje tudi občinski praznik. Praznovanje se bo pričelo 17. julija z večernim koncertom na blejskem gradu. Izvajal ga bo letoviški orkester iz Zagreba. V petek 18. julija bo v kazinski dvorani s poskočnimi in zabavnimi melodijami nastopil kvintet bratov Avsenikov. Naslednji dan, v soboto, pa se bo pričelo mednarodno veslaško tekmovanje Nemčija, Avstrija, Jugoslavija na regatni progi s ciljem v Zaki. Tekmovanje se bo nadaljevalo tudi v nedeljo 20. julija. Ta dan zvečer bo ognjemet nad jezerom: blejska noč. Takoj za tem še isti večer bo v Kazini športni ples za izvolitev najboljšega plesnega para. — Praznovanje se bo nadaljevalo tudi v ponedeljek 21. julija z vokalnim koncertom domačih pesmi: izvajalec Slovenski vokalni oktet iz Ljubljane, in se bo zaključilo v torek 22. julija z nastopom vokalnega in plesnega ansambla SVOBODE z Jesenic. Le-ta bo nastopil s sporedom jugoslovanskih plesov in pesmi.

Med ostalimi pomembnejšimi prireditvami tega meseca naj omenimo gostovanje ansambla »Lado« iz Zagreba 8. julija, nastop baletne skupine in solistov ljubljanske Opere 16. julija v Kazini. Mimo tega pa bo v tem času na sporedu še več družbenih in športnih prireditev in revij. Naj omenimo samo nekatere družabne prireditve: »Srečanje zaljubljenih« je bilo na vrsti 2. julija, »Večer tisočerih ugank« 9. julija, »Večer elegance« (Soiree de Ellegance) bo dne 23. julija v Toplicah. »Ples narodov« 25. v Kazini, »Večno šume gozdovi« 27. julija na Straži.

Poleg omenjenega veslaškega tekmovanja bo v tem mesecu še vrsta drugih športnih tekmovanj večjega in manjšega obsega, veslaško prvenstvo Slovenije 13. julija, in Jugoslavije za člane, članice 23. in 24. julija ter druga.

jb

Razstava del duševnih bolnikov

Kot vsako leto, je bila tudi letos v Bolnišnici duševnih bolezni v Begunjah razstava ročnih del duševnih bolnikov, ki se zdravijo z delovno terapijo. Razstava, ki je bila odprta od 28. junija do 6. julija, je privabila številne domače in tuje turiste. Razstavljena ročna dela so bila zelo lično izdelana in nekatera tudi zelo zanimiva.

FaBo

NESREČE

KARAMBOL NA JEPERCI

Angleški državljan Thomas David Erich je, kot se domneva, od utrujenosti za trenutek, dva, izgubil oblast nad svojim osebnim avtomobilom. Kar na lepem je namreč 9. t. m. popoldne v gozdiču pri Jeperci zavozil s ceste. Z veliko brzino je treščil v obcestni kamen in ga izruval ter se z vozilom ustavil pred smreko že v gozdu. On, kakor tudi njegova žena, ki je bila v vozilu, sta bila hudo poškodovana, le 7-letni sin je ostal brez praske. Vse tri so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, razbito vozilo, ki ga niti lastnik verjetno ne bo več spoznal, pa so prepeljali v Kranj.

KAJ MU JE BILO?

Žena 68-letnega Ivana Avsenika z Brega pri Žirovnici je v sredo, 9. t. m. zjutraj spraševala ljudi in tudi organe državne varnosti, če kaj vedo, kje bi bil njen mož, ki je tisto jutro ob 4. uri odšel neznano kam. Iskali so ga povsod in ga končno našli utopljenega v Savi. Kaj ga je privedlo do nesrečnega dejanja, še ni znano.

VINO, MOTOR, BOLNICA!

To žalostno pravilo se je v sredo zvečer uveljavilo pri motoristu F. A. iz Srednje vasi pri Šenčurju. Okoli pol desetih zvečer je na nekem ovinku med Čirčami in Planino tako nesrečno padel, da si je zlomil ključnico in pretresel možgane. Ugotovili so, da je bil vinjen, kar je najbrž tudi vzrok nesreče.

IN SPET VINO!

Ko je F. Z. iz Lancovega v sredo (pretekla sreda je bila sploh nesrečen dan!) vozil seno, se je vpreženi vol zbal mimovozečega poltovornjaka in se splaših. Žival je skočila, pri tem pa je padel z voza imenovani F. Z. in se težje poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnišnico na Jesenice. Komisija je ugotovila, da je bil F. Z. vinjen.

PAZITE PREK CESTE!

Ob vedno večjem prometu, zlasti na glavnih cestah, je prehod vedno nevarnejši tudi za pešce, zlasti ako se pravočasno ne prepričajo, če je cesta res prosta. To se je v ponedeljek, 7. t. m. pripetilo tudi ženici F. R. iz Hude pri Tržiču na glavni cesti pred avtobusno postajo v Kranju. Med prehodom preko ceste je prišla pod tovornjak, ki jo je podrl in poškodoval, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

K. M.

S ČEŠNJE JE PADLA

V nedeljo popoldan je šla 60-letna posestnica Frančiška Šenk iz Predoselj obirat češnjo na svojem vrtu. V višini kakih 10 metrov se ji je nenadoma odlomila veja. Izgubila je ravnotežje in padla na vejo nekoliko nižje, vendar se ni mogla ujeti. Padla je na tla. Utrpela je težke notranje poškodbe. Nudili so ji takoj zdravniško pomoč, nato pa jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Njeno stanje je zelo kritično.

TEDEN NESREČ V KAMNIKU

Pretekli teden je 60-letna upokojenka Pavla Bizjak v Kamniku padla z lestve, ko se je vzpenjala na lipo. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico. — Tudi dva kolesarja so morali prepeljati v bolnišnico. Eden se je s stranske ulice od strani zaletel v prihajajoči avtomobil, drugi pa je padel, ko se je izognil pešcu, ki je napačno prečkal cesto. — V Stranjah pri Kamniku so pokopali 27-letnega rudarja v rudniku »Kaolin« Franca Balantiča, ki je zaradi bolezni v glavi obupal nad življenjem. Bil je marljiv delavec. Rudarji so ga spremili na zadnji poti v rudarskih uniformah.

šport

MLADINSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO GORENJSKE

V soboto se je začelo v Škofji Loki VI. mladinsko prvenstvo Gorenjske za posameznike. Na prvenstvu sodeluje 11 mladih šahistov, ki so se v doslej odigranih partijah krepko spoprijeli. To najbolj potrjuje neuspeh drugokategornika Jeseničana Smida, ki je po sedmem kolu na zadnjem mestu ,čeprav bi moral biti po kategorizaciji, kot edini drugokategornik na turnirju vsaj med prvimi, če že ne prvi. Tako pa proti pričakovanju zanesljivo vodi Drole iz Kranja, medtem ko tudi Radovljičan Bizjak kaže, da bo imel na šahovskem področju še lepo možnost razvoja. Po VII. kolu je stanje na tabeli naslednje: Drole 5 (+), Bizjak 5, Bertoncelj (Kranj) 4,5, Pevc (Škofja Loka) 4 (+), Prelovšek 3,5 (+), Zezlina (oba Kranj 3 (+), Stanković (Škofja Loka) 3 (+), Prestrl (Rad.) 2,5, Ravnik in Vister 1,5 (+) ter Šmid 1,5 (vsi Jesenice). Mladinci, ki imajo pri številu točk v oklepajih križec, so igrali partijo manj kot ostali.

FaBo

»MLADOST« NI USPELA!

V soboto in v nedeljo, 5. in 6. julija je kranjska Mladost sodelovala na kvalifikacijskem turnirju v malem rokometu za enotno slovensko ligo v Trbovljah. Poleg nje so se turnirja udeležili: Rudar iz Trbovelj, Maribor in Fužinar iz Raven.

V soboto je Mladost premagala Fužinarja z 18:11 (11:3), Rudar pa Maribor s 37:7 (17:3). V nedeljo pa je Mladost v odločilni tekmi podlegla boljšim Mariborčanom, ki so zmagali s 25:14 (10:9) in se tako poleg trboveljskega Rudarja uvrstili v enotno slovensko ligo. Za moštvo Mladosti so bili najuspešnejši: Miha Polka, ki je sam dosegel skupno 18 golov, Sladoje in Seljak.

J. Z.

Verujemo v kulturno poslanstvo svojega gledališča

Iz razgovora z umetniškim vodjo Čufarjevega gledališča na Jesenicah

Amatersko gledališče — sinteza iskanj, stremljenj, študija, naporov, uspehov in neuspehov...

Ni bilo torej naključje, da sem imel na jeziku šest ali sedem vprašanj in še kopico obrobnih misli, ko sem ondan potrkal na vrata uprave Čufarjevega gledališča na Jesenicah. V načrtu sem namreč imel intervju z umetniškim vodjo Bojanom Čebuljem, ki ga po pravici imenujejo »dušo teatra«. Brez pretiravanja — tudi on je sinteza malone vsega, kar gledališče potrebuje. Je tenkočuten režiser, rutiniran igralec, pa dramaturg, ki zna prijeti za pero in napisati, če je treba, tudi mladinsko igro, domiseln inscenator... Dovolj! Zadostuje naj pregovor: »Kakršen gospodar, taka hiša!« Ni torej zgolj naključje, da je Čufarjevo gledališče na Jesenicah najboljše amatersko gledališče v Sloveniji.

Našel sem ga v pisarni. Videti je bilo, da ne sedi križem rok.

»Vraga, kaj niste še zaključili sezone?« mi je ušlo.

In že naju je živahno kramljanje zaneslo v vrtinec gledaliških problemov.

»Sezona je končana in ni končana,« je povzel tov. Čebulj. »Če govorimo o končani sezoni, se to nanaša na domačo hišo. Tu smo zaključili že 17. maja. Po tem datumu pa smo začeli s sezono gostovanj, ki se bo zavlekla tja do konca avgusta. Vse torej kaže, da bomo zajadrali v novo sezono brez premora.«

»Koliko in katera dela ste uprizorili?«

»Zabeležili smo osem premier, in sicer: Golia — Triglavska bajka, Nušič — Žalujoči ostali, Gorki — Mati, Axelrod — Sedem let skomin, Sirola — Skok, Cmok in Bistrook, Goldoni — Mirandolina, Miller — Lov na čarovnice in Puget — Srečni dnevi.«

»Kako je spremljalo občinstvo vaše delo?«

»Usoda vseh malih gledališč, zlasti amaterskih, je povezana s stalnim bojem za občinstvo. Kljub tej ugotovitvi pa se je letos obisk v primerjavi z lansko sezono dvignil. Seveda pa gre ta uspeh na rovaš večjega napora igralcev in celotnega gledališkega kolektiva, čigar delo je spremljalo še eno dejstvo. Kulturne potrebe je namreč moč zadovoljiti na najrazličnejše načine (radijske slušne igre, film, televizija, koncerti, literatura itd.). Izhod iz te zagate je torej sistematičen boj za publiko, vzgoja stalnega gledališkega občinstva, pritegovanje mladine v vrste igralcev in gledalcev, prilagajanje programske politike novi strukturi občinstva ter dvig umetniške kvalitete. Tu pa — kot kaže — nas prizadevanja niso pustila na cedilu, kar se odraža v naslednjih številkah. Zabeležili smo 99 predstav, ki jih je obiskalo blizu 22.000 ljudi. Od tega je bilo 46 gostovanj v občini in na območju bivšega radovljiškega okraja, vštevši Kranj. Največ predstav so imele uprizoritve Mirandolina, Lov na čarovnice in obe mladinski deli.

Če že govorimo o občinstvu, tedaj ne bo odveč beseda o gostovanjih. — Na podeželju je zanimanje za gostovanja precejšnje, in to iz preprostega razloga: tam so kulturne potrebe neprimerno večje kot v mestu. Povsod, kjerkoli smo gostovali, moram gostoljubju v dobro izreči svoje zadovoljstvo. Težava pa utegne biti v tem, da ponekod gostovanjem tujih igralskih skupin niso posebno naklonjeni. Tem bolj, če gre za gostovanje močnejše igralske družine. Nekatere amaterske skupine se namreč hudo boje »konkurence«, spričo katere bi utegnil trpeti njihov ugled v domačem kraju. Seveda so takšna naziranja docela zmotna in vse prej kot koristna. Na splošno pa moram reči, da večjih težav, če odmislimo skopo odmerjena finančna sredstva, pri gostovanjih nimamo. Brž ko pa bi hoteli obseg gostovanj povečati, bi naleteli na nove težave, ki pa jim spričo sedanje zmogljivosti ansambla, ne bi bili kos. V tem primeru bi bilo namreč ogroženo nemoteno delo doma. Morda smo daleč od tega, ali pa tudi ne — a resnično družbeno — kulturno vlogo bo naše gledališče v celoti izpolnilo šele takrat, ko bomo zadostili kulturnim potrebam v domači hiši in na gostovanjih.«

»Kaj menite o repertoarni politiki letošnje sezone?«

»Dober obisk in komentarji stalnega gledališkega občinstva nas utrjujejo v dobri veri, da je repertoarna politika z malimi izjemami ubrala pravo pot. Malce smo spodrsnili le z dramo M. Gorkega — Mati, ki je kljub kvalitetni uprizoritvi padla s številom predstav (štiri) in z obiskom daleč pod povprečje. Programskih načel tudi v prihodnji sezoni ne bomo spreminjali. Po izkušnjah, ki jih imamo, bo bodoči programski načrt, o katerem pa zdaj še ne bi rad govoril, v celoti ustrezal programskim načelom: brezpogojno vztrajanje na umetniških principih, ljudskost v najboljšem pomenu besede in pestrost v žanru, formi in problemih. In še nekaj: program naj zadosti okusom vseh ljudi, ne glede na starost, izobrazbo in socialni položaj.«

»Kakšne težave so še spremljale vaše delo — teh kljub optimizmu v glasu ne morete utajiti — in kako ste jih premagovali?«

»Težav, ki so menda, kar pomnim, pogojene z našim gledališčem in ki so na splošno nepogrešljiv del kulturno-prosvetne dejavnosti amaterjev, ne mislim tajiti. Kljub temu pa sem v zadregi — ne zato, ker nameravam te težave napihniti, temveč zato, ker ne vem, katere izmed njih bi se najprej lotil. No, ker so vsi problemi pomembni in v tesni medsebojni zvezi, se bom lotil najprej problema igralskega ansambla.

Če govorimo o odrski uporabnosti, tedaj šteje igralska garnitura nekako 25 članov. Če pa med njimi poiščemo nosilce repertoarja, tedaj se bo število igralcev skrčilo na 10 ljudi. Z ozirom na obširen repertoar, t. j. 8 premier, pa je ansambel — nosilec repertoarja — preobremenjen. Ta problem bomo skušali deloma omiliti v začetku nove sezone z avdicijo, od katere si obetamo predvsem pomladitev ansambla. Vse pa kaže, da bo ostal problem igralcev še naprej na dnevnem redu našega gledališča, čeprav v ne preveč pereči obliki.

Laže pa je z režiserskim kadrom. Trije režiserji — prof. Jože Tomažič, Marjan Stare in jaz — zadoščajo zahtevam repertoarja, seveda če upoštevamo tudi nekaj požrtvovalnosti.

Drugo, v danih okoliščinah še bolj pereče vprašanje pa se suče okrog finančnih sredstev. Letošnja subvencija znaša 4,300.000 dinarjev. Ker pa smo vajeni skromnosti, bomo skušali z optimizmom in požrtvovalnostjo zapolniti finančno vrzel. — Ne bo odveč pripomba (za tiste, ki imajo o kulturi svoje mnenje!): s kulturo je že tako — bila je in ostane draga; kdor jo bo hotel imeti, bo moral zanjo tudi več žrtvovati!

Mimo ostalega bi želeli več sodelovanja z družbenimi organizacijami, pa tudi podpore. Tu mislim predvsem organiziranje zaključnih predstav in abonmajev. Tudi Občinski komite LMS bi nam lahko s pridom nudil pomoč v obliki propagande med mladino, ki še vedno ni posebno močno zastopana med obiskovalci mladinskih predstav.

Še in še — težav res ne bi zmanjkalo, če bi jih hotel naštevati. Semkaj sodi še delo v treh izmenah v Železarni. Le-to močno krni intenziteto odrskega dela. Vendar pa takšne primere rešujemo sproti od primera do primera.«

»Dovolite mi bežen vpogled v začetek prihodnje sezone.«

»Kot prvo premiero bomo uprizorili dramatizacijo Tavčarjevega romana Visoška kronika. Ta uprizoritev bo zavzela v zgodovini našega gledališča pomembno mesto: to bo namreč stota premiera, ki je zaživela na deskah tukajšnjega odra po osvoboditvi.«

»Imate v mislih še kaj neizgovorjenega?«

»Marsikaj, vendar naj to zadošča. V zvezi z našim delom je še vedno dovolj problemov, ki pa niso nepremostljivi za tiste, ki verujejo v kulturno zavest in poslanstvo svojega gledališča.«

S. Š.

Popravek

Na 5. strani 51. številke našega lista z dne 3. julija je prišlo v recenziji Štefana Eržena pod naslovom »Amater — gost muzeja!« (Ob razstavi Maria L. Vilharja) do neljube pomote, ki je močno spremenila smisel in namen likovne kritike. Začetek predzadnjega odstavka se glasi pravilno takole:

»Njegova vsiljivo barvita olja mihajo med izrazitim diletantizmom (Lončnici na oknu, Besniški slap, Stebri v Poreču, Mir, Nageljni, Pogled na Bled) in posrečenim amaterizmom (Filmski festival v Pulju, Praznik istrskih ribičev v Piranu, Poljsko cvetje, Gašperček itd.).

UREDNIŠTVO

filmi, ki jih gledamo

NAD 30 NADSTROPJEM

je ameriški film v črnobeli tehniki. Kljub temu, da se tokrat srečamo s celo vrsto mnogo obetajočih igralskih imen, pa tudi z zgodbo, ki je zasnovana na dokaj nenavadnem motivu, film ni našel pri gledalcih pravega odziva. Morda je res oboje več obetalo — vsekakor pa majhno razočaranje za publiko in ustvarjalce. Kljub temu pa film ni slab, vsaj ne tako slab, da ne bi bil vreden kratke razčlembe. — Kakor sem že v uvodu omenil, srečujemo igralce dobrega slovesa. Njihova interpretacija tudi to pot ni razočarala; zlepa ni najti na platnu toliko markantnih likov, kot to pot. Brez pretiravanja: zares blesteča igralska celota! Ta je tudi reševala film, ki bi sicer utegnil zvodeneti v puščobno zgodbo iz ameriškega poslovnega življenja. In še ena svetla plat! Zgodba ima prav gotovo dovolj izvirnega in svežega. Dovolj občutna je tudi v vsebini utajena socialna nota z rahlo tendenco: razgaliti eksistencializem posameznikov in kapitalističnih gospodarskih družb ter pronicanje v osebne interese in v zakulisno borbo ljudi, ki tvorijo vodstva teh gospodarskih enot.

Resni gledalci bodo našli v filmu marsikaj, kar bo pritegnilo njihovo pozornost.

DEKLETA Z »04«

Po zasnovi zgodbe film v marsičem spominja na ameriško barvno inačico Trije novčiči v vodnjaku. Situacijski okvir je v obeh primerih isti; obe zgodbi sta namreč postavljeni v Rim in obe pripovedujeta o mladih dekletih. Razlika je le v tem, da to pot ne gre za tajnice, temveč se srečamo s telefonistkami z 04, kar je isto kot telefonska centrala.

Tendenca? Je ni! Po motiviki je film prerez vsakdanjega življenja petih preprostih deklet-telefonistk. Je zbir petih epizod, ki so z razsipno roko scenarista in režiserja na gosto pretkane s prisrčno prostodušnostjo in prepričljivo naivnostjo, preprostostjo in z nizom neovrgljivih življenjskih resnic. Ta zmes zadobi spričo vedrega italijanskega temperamenta še posebno mikavnost. Pripoved je kljub rahli sentimentalnosti prepričljiva in življenjska in si zategadelj brž utre pot do tistih, ki se nagibajo k sentimentalnosti.

Režiser Gianni Franciolini je imel vsekakor zelo tenkočutno roko in pravo mero za »užitnost«; v neizkušenih rokah bi utegnila zgodbica izzveneti banalno in v nekaterih prizorih neokusno.

Igra? Igrajo Antonella Lualdi, Marcello Mastroianni, Franca Valeri, Giovana Ralli, Maria Merlini, Roberto Risso in Giulia Rubini. Njihovi liki so prežeti s prepričljivo in toplo človečnostjo. Sicer pa že imena sama ne potrebujejo posebnega komentarja.

aa

Razmišljanje o uprizoritvi „Cvetja v jeseni" v Radovljici

Amaterska gledališka dejavnost je v Radovljici zadnji dve sezoni in že prej preživljala morečo sušo. Radovljiški gledališčniki so komaj uspeli pripraviti nekaj skromnih proslav. V letošnji sezoni, na primer, so naštudirali zgolj Borovo partizansko igro »Težka ura«. In to je bilo vse! O vzrokih nedelavnosti amaterskih gledaliških skupin pogosto razmišljamo, zanimivo pa bi bilo razmišljanje o vzrokih nedelavnosti, ki so specifični za Radovljico, ki ima bogato amatersko gledališko tradicijo. Vendar bomo ta problem to pot pustili ob strani in se raje lotili uprizoritve novele »Cvetje v jeseni« pisatelja Ivana Tavčarja. Uprizoritev je bila izvedena po dramatizaciji Osipa Šesta. Priredili so jo radovljiški gasilci, izvedli pa člani Prosvetnega društva »A. T. Linhart« v Radovljici.

Torej so bili gasilci tisti, ki so organizirali za proslavo 75-letnice obstoja svojega društva uprizoritev »Cvetja v jeseni« v gledališču na prostem na Gradišču!

Mnogi bralci in ljubitelji slovenske literarne preteklosti poznajo Tavčarjevo novelo »Cvetje v jeseni« in vedó, da jo je pisatelj napisal leta 1917, ko se je bližal svojemu sedemdesetemu letu. Njegova življenjska spoznanja so se spričo razkošnega doživljanja v dolgem in bogatem življenju v svojem času poglobila in našla umetniški izraz v njegovih najbolj dognanih delih, v »Cvetju v jeseni« in v »Visoški kroniki«. »Cvetje v jeseni« posebej je sinteza vseh tistih pisateljevih črtic in novel, v katerih je razpletal svoja mladostna doživetja. To delo romantične zanesenosti in realne vsakdanjosti očituje pisateljevo tesno navezanost na svoj rojstni kraj, na domače ljudi. Širša analiza in interpretacija dela bi določno pokazala vrednote, s katerimi se delo ponaša; svojstvena in smotrna gradnja, življenjskost in pristnost likov, problematika, ki jo nakazuje dogajanje, lokalni poljanski življenjski utrip in sočne ter žive primere in simboli. Hkrati pa bi premotrili, kako so radovljiški igralci uspeli interpretirati in poudariti te vrednote Tavčarjevega dela.

Kakor se pogosto zgodi, tako je tudi s pričujočo dramatizacijo, da odrski tekst občutno zaostaja po kvaliteti za literarno predlogo. Odrsko dogajanje je raztrgano na več prizorov, ki pa jih je smotrna razdelitev prizorišča in režiserjeva domiselna razporeditev dogajanja povezala v smiselno celoto. Režiserka Lojzka Horvatova je s svojim posluhom za folkloризirajočo dramatiko odrski interpretaciji »Cvetja v jeseni« vlila pristni ljudski kolorit, ki postaja za naš čas že pravi anahronizem in je zato tako vabljivo preprost in zabaven.

Med igralci sta se odlikovala para: Ivan — Meta in Danijel — Liza. Miran Kenda je upodobil Janeza, ki je v »Cvetju v jeseni« rdeča nit odrskega dogajanja. Z veliko mero igralske kulture je uspel s precizno vživetostjo upodobiti lik zrelega moža, z vsemi osebnimi tegobami in radostmi, ki mu jih vsiljuje usodna razpetost med meščanskim in kmečkim načinom življenja. Zelo zabaven in sproščen je bil Franjo Praprotnik v vlogi Daniela. Zahtevno vlogo je originalno in razgibano interpretiral ter ji nalil življenjske moči. Bolehno Meto je prefinjeno, tiho in nežno zaigrala Helenca Merčunova. Anica Javševčeva je oblikovala deklo Lizo dovolj sproščeno, vendar je zašla že na mejo banalizacije svojega lika. Ostali igralci so bili v posameznih nastopih in v celoti bolj ali manj ustrezni, prožni in domiselni. Nekateri so s svojimi drobnimi spodrsljaji preveč opozarjali, da so začetniki, kar bi moral režiser z intenzivnimi vajami odpraviti.

Na nekaj pa nas predstava »Cvetja v jeseni« še posebej opozarja: govorica igralcev je bila hudo neizdelana in neenotna. Igralci niso uspeli najti razmerja med dialektom, pogovornim jezikom in knjižno izreko. Nekaterim igralcem je beseda prav okorno tekla iz ust, kar bi bilo moč odstraniti z večkratnimi govornimi vajami. In še nekaj: besedilo ne bi smelo biti ovira pri igranju! ABC igranja je gladko in sproščeno obvladanje besedila.

Kakor sem omenil, je »Cvetje v jeseni« mozaik smiselno razporejenih prizorov. Pavze, ki so ločile te prizore, je izpolnjevala kultivirana in ubrana pesem pevskega seksteta Prosvetnega društva »A. T. Linhart« z izbranim programom ljudskih motivov.

Kot celota je odrska interpretacija Tavčarjevega »Cvetja v jeseni« uspela s svojo bolj ali manj pristno ljudskostjo, živahno razgibanostjo in preprostostjo.

France Vurnik

Kje je izvor partizanske pesmi, ki je dolga leta neenakega boja s sovražnikom bodrila naše brabre borce in jim vlivala neomajno vero v zmago? Prislubnimo torej tenkočutnim in iskrenim impresijam, čustvom in občutjem, ki jih je naš znani komponist in dirigent Rado Simoniti napisal med NOB v Gravini leta 1944. — Črtica je povzeta iz ciklostiranega glasila „Taboriščna čitanka", ki jo je izdala partizanska tiskarna v Gravini.

Rado Simoniti:

Naša partizanska pesem

Rodila se je v naših svobodnih gozdovih, v naših svobodnih planinah, rodila se je v borbah slovenskega naroda proti tujcu. Zato je ta pesem svobodna kot naši gozdovi, preprosta kot spev naših pastirjev, čista in lepa, kot so naše kmečke hišice s soncem obsijane, s tihimi okenci, s slapovi rdečih nageljnov in rožmarina. V njih je življenje, v njih je moč!

Ob ognju so se prvič zbrali partizani. Okoli njih tema in mir... V srcu vera — v srcu tudi dvom.

»Kako in kam?«

Nihče ni spregovoril, vedel pa je vsak: »Vsi isto mislimo.«

Proč od ognja, na hrbtu ležé, z rokami pod glavo je gledal v krošnje dreves. S prav tihim glasom, kot bi se bal, da gozda ne zbudi, je zapel: »Gozdič je že zelen, travnik je razcveten...« In glej! Kot da drevesa pojo, trave pojo, mah in vse... Vse je pelo, vse, kar je dihalo, vse, kar je hrepenelo, in vsi, ki jih je v srcu bolelo...

Utrnila se je zvezda. Tih vzdih... Ta vzdih je sprožil novo pesem hrepenenja, srce je govorilo, duša je pela. Rodile so se nove pesmi o deklicah, ki čakajo nanje, o borbah in junaštvih, govorile so v tistem jeziku in s tistimi pesmimi, ki jih je naša zemlja rodila.

Glej, tihi gozd je zaživel; kot nevidne žice je sprejemal pesem tisočerih src in tisočerih življenj, ki se enako bore. Svoje varovance je naučil novih pesmi, pesmi ruskih step in gozdov, pesmi milijonov, ki so nam bratje. Njihove svobodne pesmi so zazvenele v naših dušah. Njihovo trpljenje je postalo naše trpljenje, njihovo veselje — naše veselje, jokali smo z njimi, vriskali z njimi.

Hej! Kdo bo to pesem ustavil, kdo nam bo našo pesem vzel? — Nihče!

Zapirali so nas — naša pesem je govorila o soncu!

Iz domovine so nas gnali — naša pesem je pela o naših svobodnih gozdovih!

Streljali so nas — naša pesem, ki je zrasla iz krvi, je vzcvetela v rožo svobode.

Hej! Kdo bo nam to pesem vzel? Kdo?

Če slavcu iztakneš oči — pel bo naprej — pesmi mu nisi vzel!

Če školjko zarežeš v živo — rodila bo biser, ki bo kot sonce zažarel tudi v najglobljih teminah ječ, ker sonce sveti naprej!

—

V pomladnem jutru je v kmečki hiši umiral... Izsušene ustnice so nemo prosile vode. Odhajal je v neznano, počasi, kot da ne more pustiti sonca in mladega življenja... Zunaj so odmevali koraki naših borcev, pripravljenih na vse.

»Hej, brigade, pojdite,
prek zemlje pohitite
tja do zadnjih slovenskih
bregov...«

Peli so...

Ranjenec je odprl oči, izsušene ustnice so zatrepetale, še v smrtnem boju so se nasmejale. Videl je novo zarjo, videl je sonce svobode, ki vstaja, videl je:

»Skozi grom in viharje
stopajo v nove zarje,
v novi dan, ki pred njimi
zori!

Hej, takrat s plamenečim
bodo nageljnom rdečim
spet privriskali v naše
vasi!«

In vedel je, zakaj je dal svoje mlado življenje! Kdor je ujel ta blesk oči, kdor je videl ta nasmeh, ta vé, zakaj umirajo s pesmijo na ustnicah, ta vé, kaj je naša pesem.

—

Hej! Kdo nam bo to pesem vzel? Kdo? —

Nihče!

MLADA RAST

Ob našem prazniku

Premnogokrat, zlasti ob tihih lepih večerih razmišljam o svoji preteklosti, o težkih dnevih, ki so jih ljudje preživljali med narodno-osvobodilno borbo.

Bil sem tedaj še majhen in vendar sem tudi jaz okusil gorje, ki ga je okupator troel med našimi ljudmi.

Mojega očeta so kmalu zaprli. Nekaj časa je preživel v škofjeloških zaporih, potem so ga odpeljali v Begunje in dalje v Nemčijo. Tudi mater so kot politično delavko zaprli in odpeljali z mnogimi drugimi vred v neko koncentracijsko taborišče.

Ostal sem sam — sirota. Ko so prišli po mamo, me je pred gestapovci skrila dobrosrčna soseda. Lepo je skrbela zame, dobro sem se počutil in polagoma pozabljal na starše. Toda to ni trajalo dolgo. Tudi soseda je bila zavedna Slovenka in je pomagala partizanom ter delala za našo osvoboditev. In nekega dne so Nemci odpeljali tudi njo. Že drugič sem ostal sam.

Nihče se ni zmenil zame. Dolgo so me pošiljali od hiše do hiše, taval sem iz kraja v kraj. Zelo težko mi je bilo, težko in hudo. Končno se je le našla dobra žena, ki me je vzela na svoj dom. V tem kraju se je naselilo mnogo Nemcev in slišal sem le to govorico, ki ją nisem razumel in je tudi nisem hotel razumeti. Živel sem sam zase in bil nekak izobčenec.

Vendar so prišli boljši časi. Zasijala je svoboda in interniranci so se počasi vračali domov. Kljub ruševinam in požganim domovom so domačini še bolj ljubili domačo zemljo, kajti šele v ta borišče je marsikdo spoznal, kaj sploh pomeni beseda svoboda.

Jeseni 1945. leta so se vrnili tudi moji starši, ki jih nisem spoznal. Razumljivo, toliko let jih nisem videl, zelo so se izpremenili in tudi v mojem srcu je ljubljena slika obledela. Saj sem bil še tako mlad in tako majhen. Kmalu pa smo se sporazumeli, kmalu se vljubili in sedaj živimo pod svobodno streho srečni in zadovoljni.

Ali že veste...

... da je pred nekaj dnevi minilo 140 let, kar je vodnik in raziskovalec podzemnega sveta, Luka Čeč odkril po vsem svetu znano Postojnsko jamo. Ta jama je ena največjih in najlepših jam na svetu, dolga je 19 kilometrov, za ogled pa je odprtih 5 kilometrov rovov. To naše čudo obišče letno nad dvesto tisoč ljudi in število obiskovalcev iz leta v leto narašča. V spominski knjigi, ki jo hrani uprava Postojnske jame najdete podpise mnogih znamenitih oseb iz vseh delov sveta. Lani je obiskalo znamenito jamo nad 63.670 tujcev, po vojni pa nad 35.000 šolskih otrok. Otroci poprosite starše, da vas popeljejo v Postojno;

... da je na našem Krasu še več takih jam, kakor je Postojnska jama. Najbolj znana je še Škocjanska jama, ki se razprostira pod vasjo Matuvan pri Divači. To jamo sestavlja vrsta podzemnih jam — ogromnih dvoran skozi katere divja Notranjska reka. Po svoji divjosti in naravnih lepotah postaja Škocjanska jama pravi tekmec Postojnski jami;

... da so pred nedavnim odkrili nov biser v podzemskem svetu na Krasu in sicer jamo Smoganica nad Drobočnikom v Mostu na Soči. Narava je tu s svojim večnim snovanjem ustvarila v tej neznani jami čudovite kapnike, grozde, naravne stolice, stopnice in druge tvorbe v najrazličnejših barvah, ki bi razveselile vsakega ljubitelja podzemeljskega sveta. V tej jami so odkrili tudi ostanke predzgodovinskega medveda;

... da je znana tudi Županova jama pri Grosupljem na Dolenjskem, ki so jo odkrili nekaj let pred drugo svetovno vojno;

... da pa ne smemo pozabiti tudi na našo bližnjo okolico. Jamarjem in ljubiteljem podzemnega sveta je znana jama blizu Križ pri Tržiču. Pravijo pa še, da pridni raziskovalci podzemnega sveta preiskujejo notranjost našega očaka Triglava in;

... da...

ZA SMEH

Razlika

Janko pripoveduje doma:

»Mama, danes sem stopil Brankovemu očetu na nogo!«

»No, pa si se lepo oprostil?«

»Sem. Dejal je, da sem priden in mi dal dva kovača za bonbone.

In jaz sem mu stopil še na drugo nogo, toda za to mi je dal zaušnico!«

To se podeduje

Zdravnik: »Prosim vas, nikar toliko ne pijte! Ali ne veste, da se to podeduje. Mislite vendar na svoje otroke!«

Bolnik: »No, vem, da se to podeduje; ampak poglejte, jaz imam osem otrok. Koliko pa pride na vsakega otroka?«

V cirkusu

Med predstavo pokliče krotiteljica svojega največjega leva k sebi. Poslušno pride in ji vzame košček sladkorja iz ust.

»To znam jaz tudi!«, se oglasi mladenič iz prve vrste.

»To bi pa skoraj dvomila«, meni krotiteljica.

»Res«, odvrne mladenič, »prav tako kakor lev«.

Različni nazori

Mali Jožek pride iz sobe, kjer zabija oče žeblje v steno in joka.

»Zakaj jokaš?«

»Če se je s kladivom udaril po palcu!«

»No, zaradi tega se ni treba jokati, rajši bi se smejal!«

»Saj sem se, pa sem jo dobil.«

Samozavest

Vdovec s šestimi otroki je pred poroko. Otroci so lepo oblečeni. Sreča jih soseda in za šalo vpraša, kam gredo.

»Na svatbo Koprivnikove«, odgovori najstarejši.

»Koga bo pa vzela?«, vpraša soseda.

»No, nas!«, ponosno odgovori najstarejši.

Ni bojazni

»Soba mi je zelo všeč. Vidim pa, da imate otroke. Ali me ne bodo motili pri delu?«

»Kar brez skrbi bodite! Kadar vpijejo, vedno odprem — radio!«

PALIMDROMNI REBUS

Rešitev se bere nazaj.

REŠITEV
RAK LOTOK
O = A
KOTALKAR

Jože Varl

Janez je dobil pisano vetrnico. Mama mu jo je kupila v mestu in zdaj je ves dan tekal po dvorišču z njo v roki. Šele pozno zvečer ga je mama pripravila do tega, da je prišel domov.

»Mama, pilot bom,« je ves čas žebljal. Mama se mu je smehljala. Zdaj, ko je zlezel v posteljo in ga je mama skrbno pokrila, se sklonila nadenj in ga poljubila, ji je spet šepnil: »Mama, jaz bom res pilot!«

Žebelj pripoveduje

Z očetom sva zabijala deske. V zabojčku so ležali raznovrstni žeblji. Zdelo se mi je, da je eden izmed žebljičkov vstal in mi začel pripovedovati o svoji preteklosti, pripovedoval je:

»Nekje v bosenski zemlji sem se valjal kot velika kopa železne rude. Nekega dne sma zaslišal močne udarce, ki so prihajali vedno bliže. Kmalu sem zagledal veliko bitje. V tovarni sem pozneje zvedel, da je to človek. Prijel me je z nekakšno palico, ki je imela na koncu kos zakrivljene pločevine. Vrgel me je v nekakšen zaboj, ki so mu pravili vagonček. Ko so me peljali v njem po nekakem hodniku, me je neusmiljeno premetavalo. Z nekakšnim dvigalom so me dvignili na dan in natovorili na vlak. Pripeljali so nas na Jesenice. Kmalu so nas stresli v veliko peč. Vedno bolj toplo mi je postajalo, ko pa sem se pogrezal globlje, me je vedno bolj peklo. Pričel sem jokati, moje solze so tekle na dno plavža. Ko sem prijokal iz peči, so mi nadeli novo ime — grodelj. Kmalu so nas naložili zopet na vagonček in odpeljali v Martinarno in vrgli zopet v nekoč peč. Iz peči sem prišel kot mehko jeklo. Potem pa so me predelali v žico in pozneje razsekali v žeblje. V posebnih zavitkih so nas pozneje z avtomobilom prepeljali v neko trgovino. Kupil me je tvoj oče in sedaj sem tu. Povej mi prosim, kaj boš ti napravil z menoj?«

Jenko Irena, 4. razr., Bled

»Seveda bok!« mu je mama odvrnila. »Zdaj pa kar lepo zaspi. Lahko noč!«

»Oh, mama, še vetrnico bi rad,« jo je zaprosil in mama mu jo je dala. Ugasnila je luč in tiho odšla. Janezek pa je držal vetrnico v rokah, nekaj časa vrtel z njo po zraku, nekaj časa jo je bezal s prsti, nekaj časa pa je pihal vanjo. Mesec, ki je prijetno svetil v sobo, se mu je smehljal. Janezek pa ni izpustil vetrnice. Krčevito jo je držal in zatisnil oči. Samo malo jih je zatisnil, samo malo..., tedaj pa...

Mesec je posvetil naravnost na njegovo glavo in rahel vetrič je zanihal okenske zavese. Janezkova vetrnica se je polagoma sama zavrtela. Janezek je krčevito držal za ročaj, vetrnica pa se je vrtela hitreje in hitreje. In glej čudo: dvignila je Janezka. Kakor rahla megilca je v sami spalni srajčki odplaval skozi okno. Vetrnica pa ga je dvigala vse više in više in mesec mu je kazal pot.

»Kam boš, da te povedem?« ga je vprašal.

»Na oblake bočem!« je Janezek dejal in glej, v tistem trenutku je že predrl z glavo oblake. Zvezdice so mu prijazno mahljale in ga pozdravljale: »Pozdravljen, Janezek — pilot!« On pa jim je pokimal in se jim nasmehnil. Oblaki pod njim so bili kakor čreda kodravih ovčic in Janezek se jih ni mogel nagledati. Vetrnica v njegovih rokah pa se je vrtela in ga nesla naprej.

»Janezek, ali ti je dovolj?« ga je tedaj vprašal mesec.

»Ne, boter mesec. Morje bi tako rad videl,« je zaprosil Janezek.

»Naj bo!« in mesec je pokazal not proti morju. Joj, kako čudovito je bilo šele morje. Oblito je bilo z mehkimi junimi žarki, ki so se zlivali z valovi v srebrno melodijo morja. In po teh srebrnih biserih so vozile razsvetljene ladje in veliki parniki so puhali visoko v zrak črni dim. Janezek pa je držal v rokah vetrnico, ki se je vrtela in vrtela in nesla Janezka daleč daleč čez morje.

»Oh, zakaj ni še mamica z menoj?« je vzdihoval. »Kako krasno, kako čudovito je vse to. Mamica pa še nikdar ni videla morja.«

Mesec pa ga je spet vprašal: »Ali imaš zdaj dovolj?«

»Ne še, dragi boter Mesec. Še gore bi rad videl.«

»Naj bo!« je dejal spet Mesec in odvedel Janezka proti vzhodu. Janezku so nenadoma zaprle pot visoke gore. Vetrnica se je vedno bolj vrtela, Janezek pa se je dvigal in letel vedno više in više.

»Oh, mamica,« je vzdihoval, »kako visoko letim! Zakaj nisi šla z menoj? Poglej, tam je še sneg! Glej tiste skale, glej strmina, joj, lepo, prelepo!«

Toda tedaj se je pred njim nenadoma pojavil orel — kralj višav. »Kaj delaš tu, zemeljski črv, v mojih višavah in mojem kraljestvu? Kdo te je privedel semkaj?« je kričal.

Mesec se je skril za oblake, Janezek pa je hotel ubežati, a ni mogel in ni mogel. Rad bi zajokal, a še ust ni mogel odpreti. Strah ga je bilo. Noge so bile trde, trudne, hitel je, težko dihal, a vetrnica se ni hotela hitreje vrteti.

»Kaj bo zdaj?« je pomislil.

Tedaj ga je orel napadel. »Stran odjod!« je kričal. Janezek bi bežal, a ni mogel. Tedaj se je orel jezno zaletel v njegovo lepo, pisano vetrnico in jo z enim samim udarcem krivega kljuna razčesnil. Vetrnica se je nehala vrteti in Janezek je pričel padati, padati, padati, vse globlje in hitreje. Le še »Mamica, ljuba moja mamica!« je utegnil zakričati, potem pa je padel na tla.

Poleg njega je stala mamica, njegova dobra mamica, on sam pa je ležal ob

postelji na tleh in premilo jokal. V rokah je držal vetrnico. Bila je še cela. Sam ni vedel, koj bi gledal: mamico, ki ga je pobirala, pisano vetrnico, ali mesec, ki mu je tako zagodel.

Kako se naučim igrati šah?

RUSKA PARTIJA

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sg8—f6 so karakteristične poteze za rusko otvoritev, ki je bila poznana že v XVI. stoletju. Torej vsekakor spada v otvoritve starejšega sistema, zato jo v zadnjih časih vse manj srečujemo v partijah šahovskih mojstrov. Otvoritev ima zato naslov »ruska«, ker so jo nekdaj najraje igrali Rusi in jo tudi teoretično obdelali. Med te sodita predvsem Petrov in Jeniš. Ideja otvoritve je v tem, da črni v drugi potezi ne varuje svojega kmeta na e5, temveč takoj napade belega kmeta na e4. Beli pa imą v svoji tretji potezi možnost dveh nadaljevanj in sicer 3. Sf3×e5 — glavna varianta in 3. d2—d4 — Steinitzova varianta.

a) Glavna varianta

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sg8—f6; 3. Sf3×e5, d7—d6! (ne 3..., Sf6×e4, ker beli s tem dobi kmeta. 4. Dd1—e2!, d7—d5; 5. d2—d3, Dd8—e7; 6. d3×e4, De7×e5; 7. e4×d5); 4. Se5—f3, Sf6×e4; 5. d2—d4, d6—d5; 6. Lf1—d3, Sb8—c6!; 7. 0—0, Lf8—e7!; 8. c2—c4, Se4—f6! itd. z enako igro.

b) Steinitzova varianta

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sg8—f6; 3. d2—d4, e5×d4! (črni tu lahko igra tudi 3..., Sf6×e4; 4. Lf1—d3, d7—d5; 5. Sf3×e5, Lf8—d6; 6. 0—0, 0—0; 7. c2—c4, Sb8—c6; 8. c4×d5, Sc6×d4 z dobro igro, ker beli nima pravega nadaljevanja s katerim bi še lahko ogrožal črnega); 4. e4—e5, Sf6—e4; 5. Dd1×d4, d7—d5!; 6. e5×d6 e. p. (ne 6. Sb1—c3 zaradi Lf8—c5!), Se4×d6; 7. Lc1—g5, Sb8—c6! in črni je izenačil.

SREDNJI GAMBIT

Ideja tega gambita je, da beli s takojšnjo odprto igro v središču pride do hitrega razvoja svojih figur. Začetne poteze srednjega gambita so: 1. e2—e4, e7—e5; 2. d2—d4, e5×d4, na kar ima beli dovolj izbire za nadaljevanje. Ogledali si bomo le dve nadaljevanji in to glavno varianto ter sprejeti nordijski gambit.

a) Glavna varianta

1. e2—e4, e7—e5; 2. d2—d4, e5×d4; 3. Dd1×d4, Sb8—c6; 4. Dd4—e3, Sg8—f6; 5. Sb1—c3, Lf8—b4; 6. Lc1—d2, 0—0; 7. 0—0—0, Tf8—e8; 8. Lf1—c4, d7—d6 (ni priporočljivo jemati kmeta z Lb4×c3); 9. f2—f3, Sc6—e5; 10. Lc4—b3, Lc8—e6 z enako igro.

b) Sprejeti nordijski gambit

1. e2—e4, e7—e5, d2—d4, e5×d4; 3. c2—c3, d4×c3; 4. Lf4—c4, c3×b2; 5. Lc1×b2, d7—d5; 6. Lc4×d5, Sg8—f6; 7. Lc4×f7+, Ke8×f7; 8. Dd1×d8, Lf8—b4+; 9. Dd8—d2, Lb4×d2+; 10. Sb1×d2, e7—e5 in črni ima več upanj za uspeh s svojimi kmeti na damini strani.

FILIDORJEVA OBRAMBA

Otvoritev, imenovana Filidorjeva obramba je bila v šahovski literaturi zabeležena v XV. stoletju. Filidor je psevdonim znanega francoskega šahovskega mojstra 1726 do 1795), zato nekateri otvoritev imenujejo tudi »francoska igra skakača«). Začetne poteze otvoritve so: 1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, d7—d6. Druga poteza črnega je dobra zato, ker z njo varuje središčnega kmeta e5 in odpre pot lovcu na c8. Ima pa tudi slabo stran, ker zapre pot lovcu na f8 in ga bo moral postaviti edino na polje e7. Prav zaradi tega je ta otvoritev obrambna in defenzivna, zato se Filidorjeva obramba le še poredko pojavlja na šahovskih turnirjih.

a) Filidorjev sistem

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, d7—d6; 3. d2—d4, f7—f5; 4. e4×f5, e5—e4; 5. Sf3—g5, Lc8×f5; 6. Sb1—c3, Sg8—f6; 7. f2—f3, d6—d5; 8. f3×e4 in beli stoji bolje.

b) Niemzovičeva varianta

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, d7—d6; 3. d2—d4, Sg8—f6; 4. Sb1—c3, Sb8—d7; 5. Lf1—c4, Lf8—e7; 6. 0—0, 0—0; 7. Dd1—e2, c7—c6; 8. a2—a4!, h7—h6; 9. Lc4—b3, Dd8—c7. Črni je obdržal položaj v središču, vendar pa ima beli svobodnejšo igro.

FaBo

Praznik v Šenčurju

Prebivalci bivše občine Šenčur bodo od 12. do 20. julija že šestič praznovali svoj krajevni praznik. Vsako leto se ob tem prazniku spominjajo prvih strelov, izstreljenih proti okupatorju. Že 11. aprila 1941 sta domačina Janko Pipan in njegov sosed Belehar streljala na nemško letalo, ki je preletelo avstrijsko mejo in krožilo nizko nad Savo. Streljala sta iz šenčurskih gozdov, kjer sta zbirala in preizkušala orožje za odpor proti okupatorju. Ko se jima je letalo približalo, sta nanj streljala, le-to pa jima je odgovorilo s strojničnim ognjem.

18. julij pa so Šenčurjani izbrali za svoj praznik zaradi tega, ker so takrat Nemci vdrli v Šenčur z namenom, da bi polovili slavne voditelje upora, toda le-ti so se pravočasno umaknili v gozdove. Še istega dne so imeli v šenčurskih gozdovih pravo partizansko zborovanje. Zbrali so se vsi člani partijske celice, SKOJ in Osvobodilne fronte iz Šenčurja, Srednje vasi, Olševka, Vogelj, Voklega in Visokega. Kmalu nato so ustanovili Šenčursko četo, ki se je priključila Kokrškemu bataljonu.

Prebivalci in množične organizacije bodo v počastitev tega praznika praznovale ves teden. V nedeljo, 13. julija bo v Šenčurju športni dan. Sledil bo nogometni turnir, odbojka, namizni tenis in drugo. 15. julija bo v domu Svobode v Šenčurju predavanje o borbah na Sutjeski. 18. julija pa bo v istem domu slavnostna akademija, na kateri bodo sodelovale množične organizacije in tamkajšnja Svoboda, ki bo uprizorila dve enodejanki, Korajža velja in Zrivo. 19. julija zvečer bo na stagnah v Olševku predvajanje jugoslovanskega filma. 20. julija za zaključek praznovanja pa bodo dopoldan množične organizacije položile vence pri spomeniku padlih borcev in talcev v Šenčurju. Nato bo sledila slavnostna seja krajevnega odbora. Po slavnostni seji pa bo v Olševku veliko partizansko srečanje. Popoldan pa bo na istem mestu sledil kulturni program, ki ga bo izvedla Svoboda iz Šenčurja.

-an

Loka se pripravlja in vabi

na proslavo 15. obletnice ustanovitve Prešernove brigade

Ko smo ondan prišli v Škofjo Loko, je skoraj ne bi več spoznali. Mala hiša na križišču pri avtobusni postaji je izginila, na mestu zadnjih sledov ruševin se grmadi rahla zemlja s kopicami rož. Lepo urejen park z belimi stezicami, pisano floro in klopmi je nastal tudi pred železniško postajo, pred vhodom v Dom Zveze borcev, nad znamenitim starim gradom in drugod. Prehod v zgodovinsko mestece so mrlone onemogočile visoke lestve, po katerih so se z akrobatsko spretnostjo vrteli pleskarji s čopiči. Ob cestah, stezah in sprehajališčih so urejevali nasade in čistili. Skupina pionirjev, ki smo jih našli blizu tovarne »Motor« pri urejevanju stezic, so bili veselo razpoloženi. S krampi in lopatami so čistili cesto, da bi bil dohod do Medvedje doline čim lepši. »V nedeljo pridite, ko bomo lepo uredili, ne še zdaj,« so nam dejali mali Ločani s prizvokom gostoljubja. Prav tako prijazno vabijo danes vsi Ločani in z mrzličnim tempom končujejo zadnje priprave, da bi se v nedeljo obiskovalci z vse Gorenjske čim udobneje počutili. Pri teh pripravah, ki jih vodi Turistično društvo, komunalno podjetje, planinci, športne organizacije in vsa druga društva, sodelujejo vsi prebivalci.

V MEDVEDJI DOLINI

Do kraja, kjer bo v nedeljo, 13. t. m. proslava 15. obletnice ustanovitve Prešernove brigade, je z ene ali druge strani Loke oziroma od parkirnih mest kake četrt ure sprehoda. To je nekdanja tiha, malone pravljično lepa Medvedja dolina sredi hladnih gozdov in gladkih košenic, nekako sredi med razvalinami nekdanjega starega gradu in še vojećim, znanim gradom tik nad mestom. Prijetna, hladna senca prek nedavno pokošene doline z ... vonjem po smrekovini in jutranji rosi je kar vabila k počitku.

Toda te dni tam ni za to časa. Delavci hitijo in nihče skoraj nima časa za razgovor. Več kot 20 lepo urejenih prodajnih miz stoji tam naokoli. Trgovska in zlasti gostinska podjetja kar tekmujejo, katera prodajalna bo lepše urejena in okrašena. Celo Zveza borcev, Zveza ženskih društev in druge organizacije pripravljajo tu svoje prodajne mize. Žene na primer hočejo pokazati, kako se da ljudem postreči s toplo in ceneno hrano. Morda je med njimi mnogo takih, ki so nekoč, sredi noči, ob zastrtem ognju kuhale okrepčilo partizanom. K vsaki prodajni mizi po okoliških jasah napeljujejo tekočo vodo, električni tok in skrbe, da bi nič ne manjkalo. Hkrati pripravljajo okoli izbrane doline 4 lepa plesišča, kjer se bodo lahko poveselili mladi obiskovalci, a morda tudi nekdanji borci.

SREČANJE OB OGNJU

Takih srečanj, ob ognju, v težkih trenutkih, ko so se eksplozije bomb in regljanje mitraljezov zgubile v odmevajočem kriku: »Juriš!«, takih srečanj je bilo dosti. In prav taka srečanja so nepozabna. Srečanja v takih okoliščinah so kovala pravo tovarištvo.

Tudi sedaj pripravljajo taka srečanja. Seveda ne več ob spremljavi mitraljezov in jurišev, ampak srečanja ob tabornem ognju. Le-ta niso namenjena zgolj bivšim partizanom-Prešernovcem, marveč vsem, ki se bodo udeležili te proslave. Seveda, Prešernovci se bodo tu spominjali ustanovitve svoje brigade v Davči, točno pred 15. leti (12. julija 1943), spominjali se bodo prvih borb na Žirovskem vrhu, napada na kolono Italijanov pri Kočevju, napada na Turjak, pogovorili se bodo o napadu na razne belogardistične postojanke, o borbah na Jelovici, v Baški grapi, v Dolomitih do borb na Trnovski planoti in končnih jurišev na ulicah Gorice same.

Udeleženci bodo začeli prihajati v Loko že v soboto zvečer, ko bo vsa Škofja Loka oživela ob strelih, kresovih in odjekih združenih pevskih zborov. Ob tabornih ognjih, na plesiščih in v prijetni družbi se bodo na predvečer nadaljevala srečanja borcev, delavcev, kolektivov, organizacij — ljudi z naše Gorenjske. Koliko obiskovalcev bo prišlo? To je težko reči. Gostišč, zabavišč z vsem ostalim pa je pripravljenih za 40 — 50 tisoč obiskovalcev.

K. M.

Pri urejanju Škofje Loke za veliko nedeljsko praznovanje, so tudi pionirji z veseljem pomagali

Nedeljsko slavje v Škofji Loki

Proslava 15. obletnice ustanovitve Prešernove brigade v Škofji Loki se bo začela že v soboto, 12. t. m. zvečer. Na Mestnem trgu se bodo ob 20. uri zbirali gostje, preživeli borci Prešernove brigade, organizacije, kolektivi, medtem pa bodo člani predvojaške vzgoje in rezervni oficirji ponazorili napad na Škofjo Loko. Z okoliških hribov bodo zasvetili kresovi, na Kranjceljnu pa bo zažarel ognjemet. Zbirajoče se udeležence slavja bodo na Mestnem trgu pozdravljali veseli zvoki vojaške godbe, nato pa bo koncert združenih pevskih zborov. Po koncertu bo odhod v Medvedovo dolino za Gradom, kjer se bo ob tabornih ognjih med resnimi in šaljivimi razgovori oglasila partizanska pesem, mladina pa se bo ob zvokih raznih godb na plesiščih veselo zavrtela.

V nedeljo bodo navsezgodaj zbudile Škofjo Loko koračnice vojaške godbe, ob pol devetih pa se bodo zbrali borci Prešernove brigade ter ostali udeleženci na slavnostnem prostoru v Medvedovi dolinici, kjer bo ob 9. uri zbor brigade in slavnostni govori, nato koncert združenih pevskih zborov, potem pa se bo razvila prosta zabava in veselo rajanje.

Odbor za organizacijo proslave 15. obletnice ustanovitve Prešernove brigade je na torkovi seji ugotovil, da so priprave za proslavo v Škofji Loki v glavnem že končane.

Na prireditvenem prostoru v Medvedji dolinici je že postavljeno 23 raznih prodajaln za raznovrstna jedila, pijače itd. Prav tako je urejena zdravstvena služba, na treh parkirnih krajih pa se končana zadnja dela. Pripravljena je tudi požarna služba in številni reditelji.

Ločani bodo radi prenočili vse tiste, ki bodo prišli tja že v soboto zvečer in v ta namen odstopajo svoja ležišča oziroma sobe. Mladina skupno z borci pripravlja kresove ne le v okolici Loke, marveč tudi drugod, po Poljanski in Selški dolini in okoli Kranja. Kresove pripravljajo tudi na zgodovinskih krajih Prešernove brigade, kot na primer na Bičkovi skali, nad Dražgošami in drugod. V Davči pa pripravljajo še posebno slavje, na katerem se bodo spominjali ustanovitve te brigade. Zadnje dni pred proslavo bo avion trosil letake nad Gorenjsko kot tudi nad Tolminom, Cerknem, Idrijo, Postojno, Ljubljano in Kamnikom.

Avto-moto društvo na Jesenicah je najavilo posebno skupno vožnjo do Škofje Loke. Zaradi velikega odziva udeležencev iz jeseniškega področja pripravljajo za tamkajšnje udeležence tudi poseben vlak.

V Škofji Loki in okolici bodo postavili kar 45 mlajev. S fotosekcijami pri organizacijah Ljudske tehnike so v dogovoru, da bodo fotografirale vsakega posameznega borca Prešernove brigade. V spomin na to obletnico bodo vsakemu od njih poklonili tudi lepo, pravkar dotiskano pesniško zbirko Mihe Klinarja »Zeleni torzo«.

KAMEN spotike

KOLIKO LET...

... bo še »krasila« Radovljico nekdanja bencinska črpalka, ki jo prikazuje slika? Upajmo, da se bo kmalu kdo našel in očistil križišče, kjer se odcepi pot proti kopališču, nepotrebnega okraska. In to preje, kot bi to storila rja in zob časa.

»ALI BI MU ZAUPAL?«

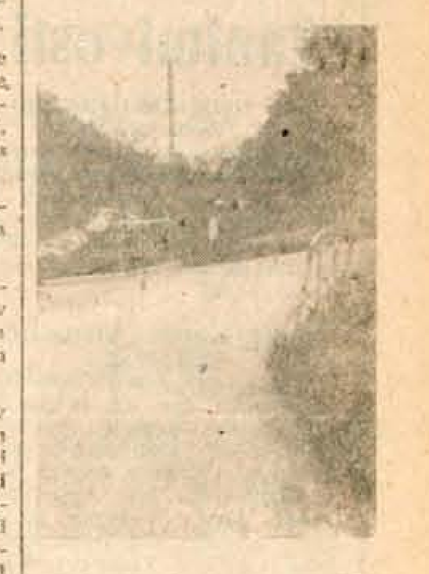

Tako se verjetno marsikdo vpraša, ko mora preko mostu v Kamni gorici (na sliki). Prvi občutki ko zagledaš most, so res neprijetni. Ko pa si ga ogledaš od blizu šele vidiš, da je most trden in da gre le za malomarnost, ker ni nikogar, ki bi popravil varnostno ograjo. Ker ima Kropa in njena okolica vedno večji turistični pomen, podobnih slik v tem predelu Gorenjske ne bi smelo biti več.

FaBo

Na Straži pri Bledu bo 27. julija gozdna revija

27. julija bo na Straži pri Bledu, na kakih 150 m visoki vzpetini nad jezerom, zanimiva gozdna revija: VEČNO ŠUME GOZDOVI.

Idejni osnutek in scenarij za to prireditev je pripravil umetniški in organizacijski vodja letošnjih blejskih prireditev režiser in književnik Emil Frelih s sodelovanjem humorista Ježka iz Ljubljane.

Izvajalci na reviji bodo: balet ljubljanske Opere, Radio Ljubljana, člani dramskega gledališča iz Ljubljane, zabavni orkester iz Maribora in drugi. Celotna revija bo prirejena na posebnem prostoru v gozdu na Straži in bo posvečena gozdu in gozdnim prebivalcem: gozdarjem, drvarjem, tesarjem, in različnim gozdnim živalim, ki bodo v prireditvi nastopale.

Revija bo zabavnega značaja, kombinirana z vezano in nevezano besedo, z glasbo: vokalno in instrumentalno, baletom ter raznimi humorističnimi nastopi. Že imena nastopajočih jamčijo, da bo prireditev kvalitetna, umetniško in tudi nadvse zabavna ter zanimiva.

Za vsakogar, ki bo ta dan obiskal Stražo, enega najlepših razgledišč po blejski okolici, bo gozdna revija, združena z majhnim izletom, res lepo doživetje. Tjakaj se bo lahko povzpel vsakdo, saj bo ves dan obratovala žičnica.

jb

V Sangradu pri Cerkljah so odprli gostilno

Vas Sangrad, ki leži pod vznožjem Krvavca pri Cerkljah je pred dnevi dobila svojo gostilno. Le-ta je v privatni hiši, ki stoji tik ob novo zgrajeni cesti Cerklje—Sangrad, ki pelje do žičnice in na Šenturško goro. Lokal je izredno lepo in okusno urejen, postrežba pa je zelo vzorna. Ne mislimo delati propagande za ustanavljanje novih gostiln, ker jih je ponekod, zlasti zakotnih in nehigienskih že tako preveč, toda gostišče v tem kraju je bilo potrebno. Potrebe po njem niso občutili samo domačini in prebivalci obgorskih vasi, temveč tudi vsi tisti številni turisti, ki so prihajali na Krvavec in na sosednje hribe in ki bodo sedaj lahko dobili v njej okrepčilo. Spričo otvoritve žičnice na Krvavec, ki bo predvidoma začela redno obratovati v začetku avgusta letos, bo gostišče tu še posebno dobrodošlo.

-an

gorenjske bodice

△ Naneslo je tako, da sem ondan, potem ko sem prečesal vso kamniško okolico in še tri vasi povrhu, prihlačal še v Kamnik. Pri priči sem se spomnil tistega pregovora, ki pravi: »Če na Kranjskem le kje dežuje, potem dežuje prav gotovo v Kamniku.« Po tem pregovoru se prav gotovo ravna tudi tisti svetnik, ki spušča na Kamnik dež. Tisto popoldne je namreč lilo kot iz škafa, da o toči, ki je kot obsedena bobnala po kamniških strehah, ne govorim. Potem ko se je nevihta malce polegla, sem se odpravil proti kolodvoru. Tu pa mi je zap... pot pravo jezero. Seveda — voda nima kam odteči in mora čakati blagih poletnih sapic, da jo posušijo. Hm, njega dni sem bil sila pogumen potapljač, globine tega jezera si pa vseeno nisem upal izmeriti. Tuhtal pa sem, tuhtal, kako neki pridejo Kamničani do železniškega skladišča. No, moja radovednost je bila kaj kmalu potolažena. Prav takrat se je pripodil mimo kolesar in zapeljal naravnost v jezero. Koj sem ugotovil globino vode: segala je malone do osi sprednjega kolesa. Pa tudi to so mi povedali, da se Kamničani zavoljo teh poplav pred železniško postajo in na železniškem nakladališču preveč ne razburjajo. Sploh si pa ne morejo misliti, da bi bilo lahko tudi drugače.

△ Kranj ima več zanimivosti; menda mi ne bo nihče zameril, če bom mednje potisnil tudi visečo brv, ki po najkrajši poti povezuje središče mesta s Hujami. S tega mosta je namreč čudovit pogled v kanjon Kokre. In še nekaj je, kar daje tej brvi še posebno mikavnost. Zadnje čase opažam, da prirejajo kolesarji in mopedisti po tej brvi vratolomne dirke. Požvižgajo se na prometno znamenje, ki pravi, da je na brvi tudi promet s kolesi prepovedan. Kar poslušajte, kaj se mi je prejšnji teden pripetilo. Ko sem prišel nekako do sredine brvi, se je za menoj pripodil pobesneli mopedist in me je, ker je brv le preozka, da bi se lahko gladko srečala takšno vozilo in človek, z vso silo odrinil, da sem priletel v ograjo kakor žoga. Tako sem se zapletel med tiste »remelce«, da so mi morali priskočiti drugi ljudje na pomoč, sicer bi ostal prilepljen na tamkajšnji ograji kot opozorilo, da je vožnja tod zares prepovedana. Nič ne bi škodovalo, če bi se od časa do časa postavil pred most prometni miličnik, ki bi stopil tem brezobzirnežem na prste!

△ Na mogočno lipo, ki krasi trg v Škofji Loki, so Ločani zares lahko ponosni. Dvakrat bolj ponosni pa bi lahko bili, če lipe ne bi oblačili v najrazličnejše plakate. Za razna obvestila in podobno bi utegnili dobiti primernejše mesto, recimo oglasno desko. Upam, da bodo Ločani moj dobrohotni nasvet upoštevali vsaj v soboto in nedeljo, 12. in 13. julija, ko bo Loka slavila 15-letnico ustanovitve Prešernove brigade. Dajmo mestu ob tej priložnosti zares praznično lice!

△ Kranjčani so ondan staknili glave in grdo udrihali po kopališču v Straheči dolini. Kako tudi ne, ko pa so cene tako astronomsko visoke. Kar premislite: mala kabina velja 80 dinarjev, velika pa kar 100. Pa to še ni vse! Če se hočeš namakati, moraš odriniti še 30 dinarjev za vstopnino. No, jaz se zavoljo teh cen prav nič ne grizem. To pa iz dveh razlogov: prvič zato, ker je tisti svetnik, ki dela lepo vreme, letos kopalcem zelo nenaklonjen, drugič pa zato, ker se sploh ne kopljem. Šmentana stvar, malce nerodno sem povedal. Nikar ne mislite, da kar umazan tekam po svetu. Seveda se tudi kopljem, toda ne v kopališču. O teh astronomskih cenah imam pa čisto svoje mnenje. Preslabo vreme je, da bi smela uprava kopališča operirati z nižjimi cenami. Ker je slab obisk, morajo biti pa cene višje.

△ Za konec pa še tole! — Postaja Kočna na bohinjski progi se mi je na smrt zamerila. Ko sem se prejšnji teden mudil v tamkajšnjem okolišu, se mi je na to prekleto postajo tako mudilo, da sem bil ves iz sebe. Pa ne zavoljo vlaka. Po sredi je bila čisto druga stvar. Takoj boste uganili, za kaj je šlo. Malo prej sem se do sitega nazobal češenj, pa kislo mleko sem jedel in vrček piva sem zlil vase. Kajne, zdaj pa že veste, koliko je ura! In glejte, kar nenadoma me je obšla strahovita želja, da bi se nekje srečal s straniščem. Ker nisem imel do železniške postaje Kočna več kot 200 metrov, sem se na vrat na nos podvizal proti cilju. Ko pa sem pribezlal na postajo, sem strahoma ugotovil, da je stranišče kratko in malo zaprto. Jedetana, toliko da se mi ni zanohtalo od sile. Kaj sem hotel? Na vrat na nos sem jo ubral na polje v koruzo. Ko sem se pozneje spravil nad tukajšnjega uslužbenca in ga pobaral, čemu je stranišče zaprto, ni hotel dati nobenega komentarja, le prav zagonetno se mi je smejal v brk. Imel sem občutek, kot bi mi možakar z lica prebral moj jedilni list: češnje, kislo mleko in pivo.

Vas pozdravlja

VAŠ BODIČAR!

Iz spominov na akcije Prešernove brigade

Živahne priprave na veliko zborovanje ob 15. obletnici ustanovitve Prešernove brigade so razgibale tudi loški muzej. Začeli smo odbirati gradivo, ki bo koristilo uredniškemu odboru pri izdaji Zbornika Prešernove brigade. Žal, da so naše zbirke preskromne, da bi lahko osvetlile slavno zgodovino in junaške boje te brigade, ki je zadajala smrtne udarce sovražniku na Gorenjskem, Primorskem in krajši čas tudi na Dolenjskem. Prepričani pa smo, da bo s sodelovanjem vseh muzejev, organizacij ZB in preživelih borcev, ta naloga brez bojazni častno izpolnjena.

Med muzejskim gradivom je lepo število fotografij komandnega kadra in borcev te brigade, nadalje nekaj izvodov brigadne literature, dokumentov, itd. Posebno pa smo ponosni na pištolo češkega izvora, ki jo je intendant Prešernove brigade tov. Aleksandrov iz Sv. Duha zaplenil belogardistom ob napadu na sovražnikovo postojanko Turjak septembra 1943. Pomembna je tudi zbirka spominov na brigado, ki jih je zbrala na terenu topografska ekipa našega muzeja na svojem pohodu leta 1957.

Objavljamo někaj izvlečkov iz zbirke spominov, čeprav še niso dokončno preverjeni in zato prosimo bralce, da nam oprostijo, če bodo naleteli na morebitne netočnosti. Hvaležni bomo vsakemu, ki nam bo poslal kako pripombo in s tem pripomogel k točnejši in popolnejši zgodovini bojev našega ljudstva v minuli vojni.

Tov. Basaj Lojze iz Selc je povedal: »Brigada je doživela prvi ognjeni krst 14. julija 1943 ob 13.30 uri, ko je Blažev bataljon napadel Nemce, ki so ta dan streljali v Dolenji vasi 19 talcev. Bitka je trajala polne tri ure. Zaradi odločnega boja partizanov, so jo morali Nemci jadrno odkuriti proti Škofji Loki. Na bojišču pa je obležalo preko 40 Nemcev.«

Tov. Govekar Vinko, Stara vas 83 pri Žireh: »Dne 1. avgusta 1943 je iz poljanskih hribov krenila partizanska vojska v smeri nemško-italijanske meje, da bi pomagala na italijanski strani razoroževati italijansko vojsko, ki ji je pretila kapitulacija. Na Hotavljah so partizani postavili močne zasede za varen prehod ceste in Sore. Vse dopoldne so se partizani pomikali iz Hotavelj na Žirovski vrh. Zgodaj zjutraj 2. avgusta so brneli skozi Žiri proti Račevi številni kamioni do zob oboroženega nemškega vojaštva. Enako se je dogajalo tudi na cesti proti Lučnam. Pripravljali so ofenzivo na partizanske enote na Žirovskem vrhu, kjer se je zadrževala tudi Prešernova brigada. Hoteli so jih obkoliti. Nemci so že ob 7. uri stisnili obroč okrog Žirovskega vrha. Od Lučenj do Gorenje vasi, do Žirov in do Podlesca proti Lavovcu, so bile postavljene nemške straže in mitraljezke zasede. Lov na partizane se je pričel od Podlesca proti Lavovcu, z namenom presekati partizanom prehod preko meje. Nemško poveljstvo tega napada je bilo deloma v Gorenji vasi, deloma pa v Lučinah in v Žireh v Sokolskem domu. Popoldne so Nemci pripeljali v Žiri ujetega partizana in partizanko. V bojih so imeli Nemci precej ranjenih. Dne 3. avgusta se je borba nadaljevala še z večjo ogorčenostjo, obroč pa se je vedno bolj krčil. Partizani na Žirovskem vrhu so se razdelili na več manjših skupin in iskali šibke točke za proboj. Vodstvo ene skupine si je izbralo za vodiča zanesljiva domačina Kavčiča - Poldeta in Mlinarja Leonarda. Odločili so se za proboj na Dobračevi med Šurkovo in Martinovo hišo, kot so jim svetovali terenci. Dva borca te skupine sta se okoli 3. ure ponoči priplazila v bližino nemške zasede, vrgla nekaj bomb, nato pa je sledil juriš. Skupina okoli 100 borcev se je pognala čez cesto in preko Sore ter tako prišla na varno v Groblovce. Proti jutru so Nemci ujeli spet nekaj partizanov na Žirovskem vrhu. Eden je bil hujše ranjen in so ga Nemci na Dobračevi ustrelili. Proti večeru 4. avgusta pa se je hajka končala. Že takoj drugi dan pa je bil Žirovski vrh spet poln partizanov, ki so bili med hajko posamič ali v manjših skupinah poskriti. Padlo je okoli 40 naših tovarišev, približno 90 pa je bilo ujetih. Tudi Nemci so imeli velike izgube. Števila ni moč ugotoviti, ker so ranjene in mrtve odvažali v zaprtih avtomobilih v vseh smereh. Partizani, ki so se zbrali ponovno na Žirovskem vrhu, so krenili preko Lavrovca na italijansko stran.«

Tov. Jurca Aleksander, p. d. Pivkov iz Kladja št. 5: »Že pred žirovsko hajko leta 1943 smo si za domače potrebe zgradili v gospodarskem poslopju v senu bunker. Vanj so se v času ofenzive zatekli trije partizani in ena partizanka. Nemci so približno dve uri imeli radijsko postajo tik pod bunkerjem in so jih partizani lahko opazovlai skozi špranje v lesenih stenah. V tej ofenzivi je bil v gozdu pod hišo ujet ranjen partizan, ki so ga Nemci ustrelili že čez nekaj ur pred našo hišo. Doma je bil menda z Bleda. Nižje pod hišo sta padla dva partizana, ki smo jih našli šele nekaj dni po ofenzivi. Eden od njiju je bil verjetno ranjen in je izkrvavel na vojaški odeji, na kateri smo ga našli ležečega v krvi.

Enote Prešernove brigade s komandantom Karlom so taborile v Kladju približno mesec dni pozimi 1943/44. Stab je bil v naši hiši. Tudi borci komore in zaščitne edinice so bili pri nas, medtem ko je bilo ostalo moštvo nastanjeno po sosednjih kmetijah. Kuhinja za zaščito in komoro je bila bila v leseni baraki pri hlevu. Konje so namestili v našem hlevu. Tudi enkrat pozneje se je brigada nekaj dni zadrževala v Kladju in okolici. Ob napadu na Gorenjo vas so se enote te brigade pomikale skozi Kladje.«

Oblak Valentin, p. d. Javorč iz Žirovskega vrha nad Zalo št. 24: »Med avgustovsko ofenzivo leta 1943 je neki partizan preživel hajko pod snopi žita, ki so bili zloženi v enojnem kozolcu nad našo domačijo. Na Selakovem pod Javorčem pa se je neki borec skril na drevo, ali Nemci so ga opazili in z brzostrelko sestrelili. Doma je bil iz okolice Brezij.«

Oblak Martin, p. d. Jeran iz Žirovskega vrha nad Zalo št. 7: »Med žirovsko ofenzivo leta 1943 so Nemci peljali mimo naše hiše dva ujeta partizana, zvezana z vrvjo. Odvedli so ju v smeri Gorenja vas.«

Peternelj Katarina, p. d. Pešarjeva iz Vinharjev št. 5: »Po likvidaciji sovražnikove postojanke na Turjaku, kjer so sodelovali tudi gorenjski partizani, je večja skupina partizanov, verjetno iz Prešernove brigade, taborila približno teden dni v gozdu last p. d. Anžonovca iz Srednje vasi, na parceli imenovani »Jejdovo brdo«. Prenočevali so pod šotori, ki so si jih večji del napravili kar iz smrekovih vej. Tam so si tudi kuhali. Partizanke so ob večerih prihajale v vas prati perilo. Taborišče je bilo od nas oddaljeno ca. 15 min.«

Dolenc Jože, p. d. Nacon iz Vinharjev št. 8: »Po padcu Turjaka jeseni 1943 se je skupina osmih partizanov — verjetno štab — nahajala pri nas dva večera. Čez dan pa so ti tovariši odhajali v taborišče na Rastohe, k svojim borcem.

Po hajki na Žirovski vrh avgusta 1943 so se tod okoli zadrževali partizani, ki so se prebili iz obroča. Neke noči so prišli štirje in se nato zadrževali v bližnjem gozdu. Hrano jim je nosila v gozd moja žena. Takoj drugi večer jih je prišlo še sedem.«

Košir Franc iz Andreja nad Zmincem št. 6: »Konec februarja ali v začetku marca 1944 so borci Prešernove, Vojkove in Gradnikove brigade pobirali živino v Gostečah, Dragi, Hosti itd. Za vodiče so jim bili obveščevalci Komande mesta Škofja Loka. Štab XXXI. divizije s tov. Pemcem se je zadrževal pri p. d. Janšču na Cžboltu. Enote divizije so bile na položajih sv. Petra hribu, sv. Andreju in na Osovniku. Na Osovniku je prišlo do spopada in so padli trije partizani. Nekako čez teden dni so se te enote premaknile preko Javorja na Primorsko.«

Tov. Gartner Ferdo - Mitja iz Suhe št. 66: »Ob ustanovitvi brigade dne 12. julija 1943 sem bil dodeljen za kurirja štabu I. bataljona. Z brigado sem preživljal prve večje borbe z Nemci, ki so brigado napadli z večjimi silami že takoj po ustanovitvi. Z brigado sem se znašel tudi v znani »žirovski hajki« avgusta 1943. Prebijal sem se v znanem, junaškem proboju, ki sta ga vodila komandanta bataljonov tov. Krtina in Blaž. Po ofenzivi sem šel z brigado na Dolenjsko, kjer smo dočakali italijansko kapitulacijo. Sodeloval sem pri napadih in razoroževanju italijanske garnizije v Kočevju, pozneje pa tudi pri likvidaciji Turjaka, kjer si je brigada pridobila naslov »udarna«. Brigada se je vrnila na Gorenjsko moštevno ojačana in opremljena z novim orožjem. S svojo visoko moralo in borbeno sposobnostjo je že prve dni po prihodu na Gorenjsko prešla v ofenzivo in likvidirala v kratkem času vrsto sovražnikovih postojanke. Druga za drugo so padale postojanke v Leskovci, Javorju, Davči in Kamni gorici. Brigada pa je vodila tudi težke boje ob napadu na Železnike, Poljane in Crni vrh nad Idrijo. Izvedena pa je bila tudi znana mobilizacija onstran Save spomladi 1944. Brigado je vodil izkušeni borec — komandant Svarun.«

S priobčenimi izvlečki smo prikazali le drobec naporov in junaštev slavne Prešernove brigade, ki je vlivala strah v kosti sovražniku, kjer se je pojavila. Iz dneva v dan so po naših hribih odmevali bojni klici »na juriš« in prelita kri padlih borcev je klicala po maščevanju. In Prešernovci so znali maščevati svoje padle sotovariše, kajti visoko so cenili kri, ki je bila prelita za svobodo zatiranega ljudstva.

Pečar Stane

Prijazna Medvedova dolinica pri Škofji Loki kjer bo v nedeljo srečanje borcev Prešernove brigade in vseh delavnih ljudi Gorenjske

Zanimivosti

NOV GLOBINSKI REKORD V TIHEM OCEANU

S posebnimi napravami so sovjetski znanstveniki-raziskovalci ujeli nekatere morske živali v globini 10.800 metrov. Obenem so fotografirali morsko dno pri 9960 metrih globine, kar je tudi svetovni rekord.

RAKETE PROTI GOZDNIM POŽAROM

V Združenih državah Amerike so sestavili nov tip rakete za mirnodobske namene. Uporabljali jih bodo proti gozdnim požarom, ki v mnogih deželah povzročajo vsako leto velikansko škodo. Rakete vsebujejo po 30 litrov močnega kemičnega sredstva za gašenje. Vsaka raketa ga razprši podse v obliki dežja in zajame 400 kvadratnih metrov prostora.

SREDSTVO ZA »KONSERVIRANJE« LISTIN

Dokumente, važne načrte, spričevala, risbe in druge dragocene papirje je mogoče zavarovati pred orumenjevanjem zaradi stasti. Poskusno jih zdaj »konservirajo« s tekočo umetno smolo, ki so ji dali ime pitaplan, s katero jih obrizgajo kot z zaščitno snovjo, ki se ne da odstraniti.

25

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

VII.

ROJSTVO POSLANSTVA

V Parizu je imela biti konferenca in odšel sem tja skupaj s Thomasom in von Grunenom. Napovedan je bil tudi prihod nekaterih načelnikov nemške obveščevalne službe. Tedaj je bil glavni sedež te službe na bulvaru Raspail, toda konferenca je bila v Rue de Loynes 8, nedaleč od Rue de Bac.

Mi smo prispeli prvi in odšli v dobro urejeno stanovanje, von Grunen mi je povedal, da je to nekoč pripadalo nekemu Židu. Sedeli smo v sobi, v kateri je bila pisarna. Pijačo je prinesel moški osemindvajsetih let. Predstavili so ga kot Alberta Schola, ki da je bil dolgo časa v Južni Ameriki zastopnik nemških tvrdk. Dobro je govoril angleški. Kasneje sva postala prijatelja.

Poglavarji »Skritega bodala« so jeli prihajati, najprej neki gospod Brandy. Zabavalo me je njegovo ime, toda bil je prijazen in podaril mi je dve steklenki pijače istega imena. Sporočil mi je, da me bodo poslali v Anglijo z nalogo, da bi tam sabotiral. Mimo tega so prinesli s seboj seznam drugih reči, ki so jih zanimale. Podrobnosti da bom zvedel nekoliko kasneje, je še pristavil.

Nato je vstopil vesel in debelušen možakar. Potil se je, zakaj dan je bil soparen. Bil je videti kakor izrezan iz kake ilustracije; pripovedoval je šaljive zgodbice in nas spravljal v smeh. Konjak in šampanjec sta obilno tekla. Kdaj pa kdaj je debeluhar med dvema šalama zastavil tudi kako ostro vprašanje. Bil je očitno prevejan in vprašal me je, ali sem slišal med ljudmi na Jerseyu govoriti o nemškem vohunjenju pred okupacijo, s čimer mi je dal slutiti, da je bil on tam. S svojim okroglim, mesenim obrazom, s svojo zalogo šal trgovskega potnika, zdravim razumom in zdravo odločnostjo je bil, mislim, dober agent. Angleški je govoril dovršeno. Predstavili so mi ga kot polkovnika Gautiera.

Na tem sestanku so razpravljali, kako bi me spravili v Anglijo. Vprašali so me, ali imam kaj proti skoku s padalom. Odvrnil sem jim, da mi je to kar všeč. Nato so von Grunenu rekli, naj me izvežbajo v padalskih skokih. Vprašali so ga tudi, kako vobče napredujem v šoli; izvrstno me je ocenil.

Gospod Brandy je ukazal, da se moram naučiti uporabljati nevidno črnilo. Večkrat so napili na moje zdravje. Zatem smo odšli na sijajno večerjo v Café de la Concorde. Po večerji smo se še malo sprehodili po nočnih lokalih. Vsi so bili nabito polni Nemcev; osvajalci so uživali nad svojim plenom. S Francozi Nemci niso posebno prezirljivo ravnali, pač pa so tako delale njihove rojakinje. Na vse grlo so peli bojne pesmi. Opazil sem, da so se tudi mnoge ženske pridružile temu zborovskemu petju in mnoge Francozinje so me ogovorile po nemško. Čudno, kako hitro so se naučile jezika svojih novih gospodarjev.

Ko sva se s von Grunenom vrnila v Nantes, so me začeli šolati v padalskih skokih. Začel sem z lestvami na vrtu; prislonil sem jih na drevo in malone teden dni skočil po dvajsetkrat dnevno. Nato sem začel vsak dan skakati za en klin više, tako dolgo, dokler nisem skočil s šestnajstega klina, ne da bi se poškodoval. Vojno letalstvo je poslalo učitelja, ki naj bi me izuril v pristajanju s padalom. Ta mož, Wolfgang Blommer, je bil dober učitelj; učil me je, kako moram pristati na zemlji in se zakotaliti, ne da bi se poškodoval.

Tedaj sem bil v zelo dobri formi. Vsak dan sem se uril v radijski službi, sabotiranju in skokih.

Včasih sem se težko obvladal, zlasti še po končani jedi. Celotna Dienststelle se je namreč tedaj zbrala okrog radijskega sprejemnika, da bi poslušala poročila. Če je bila na vrsti »Sondremeldung« je nastalo veliko razburjenje, brž so zaigrali mornarsko bojno pesem — WIR FAHREN GEGEN ENGELAND — obrazi okrog radijskega sprejemnika so žareli od navdušenja. Napovedovalec je sporočil velikanske izgube zavezniškega ladjevja. Po glavi so mi ob takih trenutkih rojile strahotne misli o mojem očetu in bratu, v duhu sem ju videl, kako se utapljata medtem ko na morski gladini plava olje s potapljajoče se ladje ali pa sem ju videl, kako nemočna drsita s samotnega splava na Atlantskem oceanu po neštevilnih dneh žeje, gladovanja in strahotne samote. Sporočila te vrste in novice o bombardiranju Londona so silno veselile vsakogar, razen starega von Grunena. Vsi so tedaj pozdravljali po hitlerjevsko, se smejali in kričali »Sieg Heil!«

Ko so menili, da sem že dovolj napredoval, so me poslali v spremstvu Wolfganga Bloomerja v Pariz, da bi napravil svoj prvi pravi skok s padalom. Nastanila sva se v elegantnih apartmajih hotela »Majestic« in se potem odpeljala v Le Bourget, kjer so me predstavili polkovniku von Bleckerju. Ta mi je predstavil posadko letala: kapetana in dva poročnika, ki so imeli leteti z menoj. Polkovnik se je boril na ruski fronti, zatem pa so mu zaupali izvidniško eskadrilo v akcijah proti Angliji. Kapetan je nosil Železni križec.

Ko sva prispela na letališče, so mi dali letalsko obleko in padalo. Razburjenja pri skoku s padalom ni bilo prida. Letalo, s katerim smo leteli, je bil Junkersov bombnik.